

Hradištský

Zpravodaj

1 – 2025

105. výročí Posázavské stezky

**Jak vypadá
vítězný návrh
centra obce**

4

**Pikovický přístav
navázal na tradici
předků**

21

**Konec války
očima pamětníků**

23

1
V sobotu 22. března uspořádal SDH Pikovice tradiční masopust, který byl tentokrát laděný v duchu pirátů. Průvod a soutěže pro děti zakončila masopustní zábava.

2
V sobotu 8. března se odehrál ples ve stylu první republiky. Ve vyprodaném společenském sále zaplnili stylově oblečení návštěvníci taneční parket do posledního místa.

3
Členky Okrašlovacího spolku Hradištko dokončily proměnu autobusové zastávky u rybníčku, jejichž návrh podpořili občané při hlasování v participativním rozpočtu.

4
Výstava o historii koncentračního tábora Hradištko byla zahájena v institutu historické paměti Gogora v Bilbau. Jde o další krok na cestě k posílení partnerství s baskickou obcí Busturia.

5
Dne 28. března se v knihovně uskutečnila Noc s Andersenem. Děti si užily pestrý program, bojovku a řadu aktivit na téma Harry Potter, jehož knižní vydání oslavilo 25. výročí.

6
Dne 29. března vyrazili členové kickbox klubu na první závody. Všichni si v zápasech vedli moc dobře a vybojovali jednu zlatou medaili, dvě stříbrné a jednu bronzovou.

7
Z důvodu narušené statiky části ohradní zdi podél mateřské školy byla část zdi odstraněna. Zeď byla ručně rozebrána na úroveň zahrady a dočasně nahrazena pletivem.

8
Autobusová zastávka Hradištko, Pikovice, most se dočkala nového přístřešku. Ten je doplněn originálním piktogramem, který odkazuje k vodáckému charakteru této části obce.

Milí čtenáři,

někdy se zamyslím nad tím, které události, jež se zrovna dějí, řeší se ve zprávách, hýbou světem a jsme jimi více či méně zasazeni, vstoupí do historie a jednou se objeví v učebnicích dějepisu. Stejně tak přemýšlím o tom, která gesta či činy z těch mnoha, které dennodenně mimoděk děláme, budou mít takový dopad na druhé, že na ně budou vzpomínat s vděčností ještě po letech. O tom, co se dělo za druhé světové války, jsme se pravděpodobně poprvé dozvěděli v hodinách dějepisu, ale až při rozhovoru s pamětníky si uvědomíme, jaký dopad mají vojenské konflikty na životy obyčejných lidí, jak velké jsou činy bezejmenných, kteří i malým projevem dají najevo soucit a solidaritu, a jak důležité je si tato drobná gesta laskavosti připomínat. Můžeme se s nimi ztotožnit a nechat se inspirovat lépe než s životy slavných velikanů. Během návštěvy potomků španělských a francouzských deportovaných jsme si tyto činy bezejmenných připomínali hodně. A jsem ráda, že se o těchto dosud neznámých hrdinech mluvilo jak ve zprávách, tak mezi dětmi ve škole.

Lucie Hašková

Obsah 1 – 2025

Zprávy z obce

Co je to layout a proč všechno tak dlouho trvá
Z jednání zastupitelstva obce
Zákaz likvidace bioodpadu pálením
Informace k záměru výstavby prodejny potravin Billa
Během dvou let bude mít každý nový vodoměr
Veřejný prostor je věcí nás všech

Téma: 105. výročí Posázavské stezky

Posázavská stezka slaví 105 let
Komín – symbol Posázaví
Vyhlídká ponese jméno slavného boxera
Pamětní deska byla ukryta ve hnoji
Vyšla kniha o historii Posázavské stezky
Opravdu měla stát ve Zlatém kaňonu přehrada?

Rozhovor

Posázavskou stezku prošel jednou za život každý z nás

Lidé

Co nám přinesl do života přívoz a jeho převozníci
Pikovický přístav navázal na tradici předků

Z historie

Španělé připomněli hrdinský odkaz Františka Suchého
Konec války očima pamětníků

Škola

Žáci zaznamenali příběh pamětnice
Pojedeš do Brightonu! Tak to je fakt dobrej vtip
Naši školu navštívili studenti z Asie

Hradištský talent

Závodnice v disciplíně bikiny fitness

Spolky

Club RNR Marko pořádá Mistrovství ČR
Podzim a zima ve Vltavanu

Hasiči

Hasiči během uzavírky mostu obstáli

Společenská kronika

Zemřel známý hledač pokladů Josef Mužík

Napsali jste nám

Živá voda pro Hradištko

Společnost

Ples na téma První republika

Ve dnech 14. a 15. dubna uctili na Hradištku a ve Strašnicích potomci španělských a francouzských deportovaných jejich památku a vzdali hold tehdejšímu řediteli strašnického

krematoria Františku Suchému a jeho synovi, kteří uchovali jejich popel. Režisér Oier Plaza také představil svůj celovečerní dokumentární film „Popel“.

Zpravodaj obce Hradištko 1 – 2025. Vychází 30. dubna 2025. Vydává obec Hradištko pro obyvatele a rekreanty Hradištká, Brunšova, Pikovic a Rajchardova. Evidence MK ČR E 17527.
Náklad: 1 400 výtisků – zdarma. **Distribuce:** Česká pošta. **Tisk:** Tiskap, s.r.o. **Redakční rada:** Lucie Hašková, Mgr. Hana Hradilová, Bc. Rudolf Zděnek, Mgr. Klára Budilová, PhDr. Květa Šubrtová, Zdeněk Prošek.
Grafická úprava: Ondřej Kahánek. **Ilustrace:** Barbora Burianová. **Adresa vydavatele a redakce:** Obecní úřad Hradištko, Ve Dvoře 1, Hradištko. **IČ:** 00241245. **E-mail:** redakce@hradistko.cz.
V elektronické podobě je Zpravodaj na adrese: **www.hradistko.cz**. Uzávěrka příštího čísla je 20. května 2025.

Co je to layout a proč všechno tak dlouho trvá

V prosinci vybrala odborná porota ze tří návrhů vítězný layout centra obce. Je k vidění na webových stránkách obce i fyzicky na zámku.

Co to znamená „layout“? Slovo je odvozeno z tiskařské praxe a znamená rozvrh, plán, původně tiskové rozvržení, dnes přeneseně uspořádání plochy. V našem případě jde o ideový návrh budoucího rozvržení centra Hradištko v souladu s dlouhodobými požadavky obce. Dílčí projekty obnovy se budou realizovat postupně a měly by být proveditelné bez ohledu na ostatní části centra a zároveň na sebe musí navazovat a fungovat dohromady. Stále to do sebe musí zapadat jako 3D puzzle. Trochu ve stylu pohádky O chytré horáky.

Zároveň by layout měl sloužit jako flexibilní východisko k diskusi o realizaci konkrétních projektů. Při jejich přípravě je nutné znovu společně diskutovat

se všemi, kterých se projekt týká. Protože jen tak je možné dosáhnout toho, že projekt neskončí po dalších volbách „v šuplíku“. Většinou vnímáme rozvoj obce jako něco daného, s čím nemůžeme nic dělat. My zastupitelé často slyšíme: „Tak to nějak (rychle) vyřešte.“ Někdy je ale lepší, když se o věci diskutuje v širší skupině déle a do větší hloubky, než abychom zvolili rychlé, ale špatné řešení. Těmito kroky dojdeme tak buď k dobrému konsenzu, který je akceptovatelný, nebo nalezneme kvalitativně lepší řešení. Vážíme si všech, kteří se těchto diskuzí účastní a konstruktivně přináší nápady, pohledy, myšlenky, které třeba dosud nezazněly a stojí za to je slyšet.

Hodnocení vítězného návrhu

Naše odborná porota vybrala návrh studia Menu architekti s tímto odůvodněním: „Komise ocenila nejlepší koncepci layoutu. Návrh je jednoznačný, přehledný, pokorný a respektuje historii území. Layout umožňuje dlouhodobou postupnou realizaci centra obce. Její jednotlivé etapy se vzájemně nepodmiňují a jednotlivé priority je tak možné v čase velmi výhodně přehodnocovat. Velmi dobře se s návrhem dá pracovat i s ohledem na současné priority obce, ke kterým patří novostavba knihovny, úpravy veřejných prostor před zámkem i realizace kuchyně s jídelnou v areálu školy.

Návrh odpovídá venkovskému rázu obce, která ve svém středu akcentuje zámek s přílehlými doprovodnými objekty a zázemím. Cenné historické dědictví obce

návrh přehodnocuje pro její současné potřeby. Návrh jednoznačně určuje zastavitelné a nezastavitelné plochy. Struktura a velikosti veřejných prostor jsou jasné a srozumitelné. Vhodné je umístění hlavního veřejného prostranství v návaznosti na Pikovickou ulici a historický kontext.

Zahradnicko-krajinářský koncept je založený na historickém dědictví, respektuje paměť místa a historický odkaz. Dobře definuje aktivní a klidové zóny. Návrh přináší jednoduše realizovatelné řešení, kde velikost a charakter parkových ploch a ploch veřejných prostranství je adekvátní velikosti obce, investičních možností a nákladů na údržbu.“

Co bude následovat

Vybraný návrh je pouze začátek. V jeho mantinelech budou postupně vypracovávány nejdřív studie a pak projekty na jednotlivé budovy nebo veřejná prostranství. Už nyní se pracuje na studii budovy nové knihovny v objektu bý-

valé prodejny zeleniny ve východní části U-budovy, dále na zadání studie na novou školní kuchyň a jídelnu a zadání projektové dokumentace na veřejná prostranství okolo zámku. Tato práce trvá vždy minimálně několik měsíců. I jen zadání vypracování studie a projektu má řadu kroků, které je nutné absolvovat, na některé se musí vypsát veřejná soutěž, tak zase běží nejrůznější lhůty, možnosti odvolání atd.

Následuje vypracování projektové dokumentace. Se stejnými pravidly jako zadání studie a projektu – tedy veřejná soutěž, lhůty, možnosti odvolání atd. Po vypracování projektových dokumentací přichází stavební řízení, které je v ČR bohužel jedno z nejdelších na světě. Průměrně trvá 264 dní. Na komplikované stavby to může být i o dost déle. Paralelně se obvykle řeší také financování, což je kapitola sama pro sebe, někdy sice jsou zdroje v podobě dotací, ale nejsou připravené projekty a jindy to může být naopak. Teprve potom lze vypsát výběrové řízení na zhotovitele díla (a již známé lhůty, možnosti odvolání, napadení výsledků apod.) a až potom nastává vytoužená realizace. Celý proces trvá opravdu roky. Je to dlouhý příběh, jehož kapitoly se nedají přeskakovat, musíme ho číst stránku po stránce. Ale my věříme, že to nakonec bude stát za to, protože vznikne hodnotné dílo, které ocení i ti, co přijdou po nás a budou ho s respektem opatrovat. To, co do toho teď společně vkládáme, tu zůstane.

Markéta Šafránková Bejkovská
Komise pro rozvoj obce

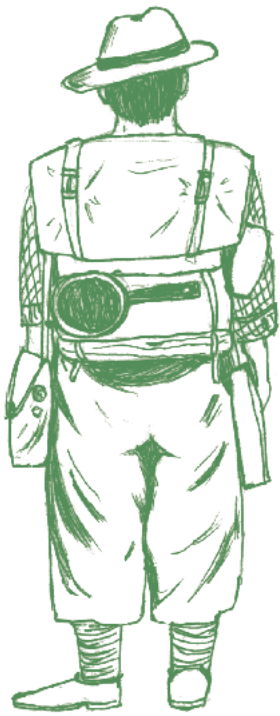
Napadá vás k tomu něco?
Pište na:
safrankova@hradistko.cz

Z jednání zastupitelstva obce

Zastupitelstvo obce schválilo:

- Výkup a uzavření kupní smlouvy na spoluvlastnické podíly v rozsahu ideální jedné poloviny i.d. 1/2 pozemku p. č. 583 o výměře 153 m², p. č. 629/13 o výměře 630 m², druh pozemků ostatní plocha, využití ostatní komunikace a p.č. 604/8, výměra 2 945 m², druh pozemku ostatní plocha, využití jiná plocha. Celková kupní cena činí 277 730 Kč.

- Uzavření smluvní dokumentace sestávající ze Smlouvy o zřízení práva stavby, Smlouvy o smlouvě budoucí kupní, Smlouvy o výpůjčce, jejichž obsahem je založení práva umístit na pozemcích ve vlastnictví obce veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu se společností OC Hradištko, s.r.o., se sídlem Vrážská 144/12, 153 00 Praha 5, IČO: 21629528, a to k částem pozemků: parc. č. 80/23, parc. č. 80/53, parc. č. 80/54, parc. č. 80/55, parc. č. 350/52, parc. č. 351/92, parc. č. 802.

- Výsledek hodnocení nabídek výběrového řízení na dodávky zadávaného jako veřejná zakázka v otevřeném nadlimitním režimu pod názvem „Dálkový odečet vodoměrů v obci Hradištko“. Dle výsledku hodnocení byla vybrána společnost NORIA technology s.r.o. s nabídkovou cenou 7 654 690 Kč bez DPH.

- Dodatek č. 1 ke Smlouvě o dílo č. ES0057/24 „Oprava místní komunikace ul. Velká Podkova obec Hradištko“ mezi obcí Hradištko a zhotovitelem Šťastný asphalt s.r.o. Celková cena díla činí 2 657 546,50 Kč bez DPH, přičemž cena víceprací činí 116 799 Kč bez DPH. Ostatní ujednání Smlouvy o dílo nedotčená tímto Dodatkem č. 1 zůstávají v platnosti.

- Dohodu vlastníků provozně souvisejících vodovodů s městysem Davle a Posázavský vodovod – dobrovolný svazek obcí.

- Obecně závaznou vyhlášku obce Hradištko o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství účinnou od 1. 1. 2025, kterou se mění znění Obecně závazné vyhlášky č. 4/2023 v čl. 5 odst. 1 a nahrazuje se následujícím zněním: „Poplatek je splatný nejpozději do 30. listopadu příslušného kalendářního roku.

- Názyvy ulic, ulice Včelařská a Nad Potokem v části obce Rajchardov a ulice Ke Chlumu v části obce Hradištko.

- Dotaci spolků, organizací a fyzických osob z rozpočtu obce Hradištko na rok 2025 v celkové výši 1 348 641 Kč, neinvestiční transfer neziskové organizaci Charita Starý Knín pro rok 2025 ve výši 60 000 Kč a neinvestiční transfer neziskové organizaci Centrum sociálních služeb Hvozdy pro rok 2025 ve výši 5 000 Kč.

- Cenu vodného s platností od 1. ledna 2025 pro obec Hradištko ve výši 59,65 Kč/m³ bez DPH a cenu stočného s platností od 1. ledna 2025 ve výši 60,54 Kč/m³ bez DPH.

- Měsíční odměny neuvolněných členů zastupitelstva, s platností od 1. ledna 2025, pro neuvolněného místostarostu 42 472 Kč, pro neuvolněného předsedu výboru nebo komise 4 720 Kč, pro neuvolněného člena výboru nebo komise 3 955 Kč a pro neuvolněného člena zastupitelstva 2 382 Kč.

- Pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce a pravidla pro nástup tuzemské a zahraniční pracovní cesty následovně: Pracovní cesta trvající déle než dva kalendářní dny podléhá schválení zastupitelstvem obce. Stravné je poskytováno dle ustanovení zákoníku práce a příslušné vyhlášky Ministerstva financí ČR.

- Rozpočet obce Hradištko na rok 2025 v navržené výši. Příjmy jsou rozpočtovány ve výši 76 209 tisíc Kč a výdaje ve výši 92 215 tisíc Kč. Splátky jistin úvěru představují částku ve výši 4 694 tisíc Kč. Rozpočet obce Hradištko je na rok 2025 po započtení splátek jistin úvěrů stanoven jako schodkový. Schodek bude kryt z úspor minulých období.

- Výsledek hodnocení nabídek výběrového řízení na stavební práce zadávaného jako podlimitní veřejná zakázka pod názvem „Multifunkční hřiště“. Zastupitelstvo pověřuje starostku uzavřít Smlouvu o dílo dle výsledku hodnocení se společností Sportovní podlahy Zlín, s.r.o. s nabídkovou cenou 14 923 245,32 Kč bez DPH.

- Podání žádosti o dotaci na výstavbu sportoviště do dotačního titulu Výzva 19/2025 Regiony 2025 – investice nad 10 mil. Kč – výstavba vypsání Národní sportovní agenturou v rámci dotačního investičního programu č. 162 52 Regionální sportovní infrastruktura 2020 – 2026. Dotační podpora je 70 % z celkových způsobilých výdajů.

- Pořízení územní studie z vlastního podnětu na ploše označené jako plocha centrum obce Hradištko.

- Obecně závaznou vyhlášku obce Hradištko, kterou se stanoví část společného školského obvodu základní školy.

- Výkup a uzavření kupní smlouvy na stavbu bez čp./če., garáž, postavené na pozemku jiného vlastníka, stavební parcele parc. č. st. 1959 ve vlastnictví obce Hradištko za kupní cenu 90 000 Kč. Výkup a uzavření kupní smlouvy na parc. st. 1964, 1972 a 1973, zastavěná plocha a nádvoří, jejichž součástí jsou stavby bez čp./če., garáže. Kupní cena jednotlivých pozemků s garáží je 140 000 Kč.

- Obecně závaznou vyhlášku obce Hradištko o stanovení výše místního koeficientu daně z nemovitých věcí.

- Přijetí dotace v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027, Intervence 52.77 – LEADER, MAS Posázaví o.p.s. na projekt „Vybavení společenského sálu v obci Hradištko“. Dotace je ve výši 518 364 Kč, tedy 70 % celkových nákladů.

- Vyřazení pohledávek za místní poplatky za obecní systém odpadového hospodářství v celkové výši 7 084 Kč z důvodu jejich nevymahatelnosti.

- Obecně závaznou vyhlášku obce Hradištko, kterou se zrušuje Obecně závazná vyhláška obce Hradištko č. 2/2024 o stanovení podmínek pro spalování rostlinných materiálů ze dne 10. června 2024.

Zastupitelstvo vzalo na vědomí:

- Informaci starostky obce R. Svobodové o jednání se Zdravotnickou záchranou službou Středočeského kraje, p. o. o prodloužení působnosti výjezdového stanoviště „záchranky“ v obci a o rozšíření o posádku řidič + lékař.

- Informaci starostky o nevyhlášení konkursu na funkci ředitele Základní školy Hradištko.

Kompletní znění usnesení najdete na:

www.hradistko.cz/samo-sprava/dokumenty-zastupitelstva

Zákaz likvidace bioodpadu pálením

Zejména nyní v jarním období bylo běžným jevem vidět nad zahradami hustý bílý dým. Lidé se tak při úklidu zbavovali listí, trávy a jiného rostlinného odpadu. Nově to tak nebude.

S účinností od 1. března 2025 vstoupila v platnost novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, konkrétně zákon č. 42/2025 Sb. Tato legislativní úprava jednoznačně zakazuje pálení bioodpadu na otevřeném ohni za účelem jeho likvidace. Doposud byl legislativní nesoulad mezi zákonem o odpadech, který pálení bioodpadu zakazoval, a zákonem o ochraně ovzduší, jenž ho za určitých podmínek umožňoval prostřednictvím obecních vyhlášek. Tento rozpor byl odstraněn výše zmíněnou novelou, která sjednotila právní úpravu a zavedla plošný zákaz pálení bioodpadu. Cílem tohoto opatření je přimět lidi využívat alternativní způsoby likvidace bioodpadu, jakými jsou kompostování, štěpkování, odvoz do sběrného dvora aj. Zastupitelé naší obce z tohoto důvodu schválili 17. března na veřejném zasedání zrušení doposud platné obecně závazné vyhlášky,

kteou se stanovují podmínky pro spalování rostlinných materiálů.

Kam tedy s bioodpadem? Spadané listí a suchá tráva mohou sloužit pro tvorbu kompostu, čímž získáte kvalitní hnojivo a nebudete muset kupovat čím dál dražší substráty. Již v minulosti jsme rozdali 150 kompostérů a v rámci poskytnuté dotace budeme v blízké době nabízet dalších 100 ks. Pro ukládání bioodpadu je našim občanům k dispozici také sběrný dvůr na Brunšově. Tam můžete vozit veškerý biologicky rozložitelný odpad z kuchyně a zahrad – kuchyňský odpad rostlinného původu, trávu, listí, ostříhané jemné větve do průměru 2 cm, spadaná jablka a jiné ovoce, shrabaný mech, štěpku, okrasné trávy, popínavé rostliny včetně maliní a ostružiní. Velké větve bez listí o průměru nad 2 cm, vánoční stromky a větve z jehličnanů je možné přivést na plochu určenou ke štěpkování. Bioodpad na sběrný dvůr je nutné vozit odděleně – zvlášť jemné bio a zvlášť odpad určený ke štěpkování.

Pojďme nakládat s odpadem z našich zahrad tak, jak se má – bez negativního dopadu na životní prostředí.

Lucie Kroupová a Jiří Auterský

Informace k záměru výstavby prodejny potravin Billa

O dlouhodobé snaze obce rozvíjet občanskou vybavenost a nabídnout obyvatelům širší možnosti pohodlného nakupování přímo v místě bydliště jsme již informovali. Ve spolupráci s investorem připravujeme výstavbu nového objektu, jehož hlavním nájemcem se stane prodejna potravin BILLA.

V rámci projektu je uvažováno i s dalšími menšími třemi až čtyřmi obchodními jednotkami, v jednání je např. lékárna a další služby, které rozšíří nabídku a dostupnost zboží a služeb přímo v naší obci. Lokalita přiléhající k ulici Benešovská, ve které má nový obchodní dům vyrůst, byla zvolena s ohledem na dobrou dopravní i pěší dostupnost, bezpečnost i dostatek parkovacích míst. Jedná se o část, nyní volné plochy, mezi Hradiškem a Rajchardovem, vedle řadových domů u Pivovarského rybníka (pozemky p.č. 80/23, 80/53). Tato plocha je územním plánem již od roku 2001 určena k zástavbě.

Je vyhotovena situace osazení záměru do území, ze které je zřejmý půdorys stavby a řešení přilehlých ploch. Výška stavby by neměla přesáhnout 7 m. Pro srovnání běžná výška rodinných domů je 9 m. Obec si smluvně vyhradila právo spolupodílet se na tvorbě projektu, především na architektonickém vzhledu objektu.

Doprovodná infrastruktura

Výstavbu financuje soukromý investor, který se kromě samotné budovy zavázal také k vybudování nové infrastruktury v okolí objektu – příjezdové komunikace, chodníku mezi Hradiškem a Rajchardovem, veřejného osvětlení, veřejné zeleně a výsadbě dřevin, ale také k realizaci nového přechodu se světelnou signalizací, který výrazně přispěje ke zvýšení bezpečnosti v dané lokalitě.

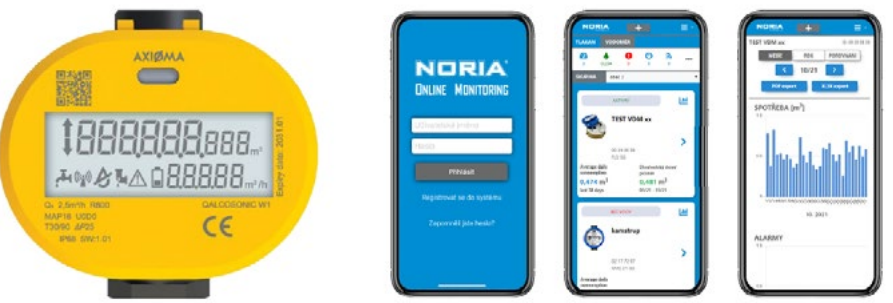
O dalším vývoji vás budeme průběžně informovat – ať už prostřednictvím obecního zpravodaje, webových stránek obce, kde je vytvořena samostatná záložka projektu, nebo prostřednictvím veřejných zasedání.

Věřím, že tento krok přispěje ke zvýšení komfortu každodenního života našich obyvatel a jsem přesvědčena, že tento projekt bude přínosem pro většinu obyvatel a především pro všechny věkové skupiny.

Radka Svobodová
starostka

Během dvou let bude mít každý nový vodoměr

V rámci programu Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody (MZe) jsme uspěli s žádostí o dotaci, která nám pomůže s kompletní výměnou všech stávajících vodoměrů (1 559 ks).

Nově instalované vodoměry jsou ultrazvuková měřidla umožňující dálkový odečet. Zároveň měřidla zaznamenávají nestandardní stavy, na které upozorní alarmovým hlášením. Jedná se především o poruchy na přípojce jako prasklé potrubí, zamrznutí a únik vody (vodoměry budou schopny zaznamenat i úniky způsobené protékajícím pojistným ventilem bojleru, jež jsou jednou z nejčastějších příčin zvýšené spotřeby vody domácností). Instalace tzv. chytrých vodoměrů nám umožní efektivní a udržitelné hospodaření s vodou v době, kdy dochází k poklesu zásob pitné vody a pravděpodobně bude tento trend pokračovat.

Součástí dodávky vodoměrů je i mobilní aplikace pro sledování stavu spotřeby na jednotlivých přípojkách. Přístup do této aplikace bude jednotlivým odběrným místům zřízen automaticky s instalací přístroje a bude navázán na nahlášený e-mail vlastníka odběrného místa.

Postup výměn

Vzhledem k počtu odběrných míst budou výměny probíhat v průběhu dvou let. Bude sestaven podrobný harmonogram s týdenním rozpisem. Vlastníkům odběrných míst bude postupně zaslán e-mail

s možností zarezervování termínu výměny, který obdrží cca s měsíčním předstihem. V případě, že si vlastník termín nezarezervuje, či pro dané odběrné místo nevidujeme e-mailový kontakt, bude termín výměny přidělen a vlastník o něm bude zavčas informován.

Výměnu budou provádět pracovníci dodavatele, kteří se prokáží průkazem pracovníka pověřeného výměnou. Je nezbytné, aby vlastníci (či jimi pověřené osoby) byli v dojednaný termín přítomni a umožnili pracovníkům výměnu, jejíž provedení potvrdí svým podpisem.

Prosíme všechny, kteří u svého odběrného místa nemají nahlášen e-mailový kontakt, aby nám jej nahlásili. Uspadní to organizaci samotných výměn a následně pak umožní i nahlížení do mobilní aplikace.

Veronika Skalová
OÚ Hradištko, technická infrastruktura

Komunikaci v souvislosti s výměnou vodoměrů, prosím, směrujte na:

vodomery@hradistko.cz

Z tohoto e-mailu vám také bude zaslán odkaz na možnost rezervace termínu, jakmile bude vaše odběrné místo v pořadí.

Veřejný prostor je věcí nás všech

Jen tři dny po dokončení rekonstrukce autobusové zastávky u rybníčku došlo k jejímu poškození pyrotechnikou. Přestože byla škoda následně opravena, fasáda se brzy nato stala terčem opakovaného sprejování a čmáranic.

Podobné projevy vandalizmu se objevují stále častěji – od posprejovaných dopravních značek až po poničenou vlakovou zastávku na Petrově. Jako obec dáváme nemalé prostředky i úsilí do zvelebování veřejného prostoru. O to smutnější je sledovat, jak je tato práce znehodnocena během několika málo dní. Právě opakované poškozování zastávky u rybníčku nás vedlo k jejímu monitorování kamerou.

Sama nejsem příznivcem plošného monitorování veřejného prostoru a nemyslím si, že kamery jsou všelékem na chování jednotlivců. Může jít o dílčí nástroj, ale skutečné řešení spočívá jinde – ve výchově k respektu. Respekt k věcem, které slouží nám všem. K prostředí, ve kterém společně žijeme. Věci kolem nás nejsou „něčí“, jsou naše společné. A právě tak bychom k nim měli přistupovat – jako ke sdílenému domovu, který si zaslouží úctu a péči. Mluvme s dětmi o tom, proč není v pořádku ničit, co někdo jiný postavil. Podporujme smysl pro sounáležitost a hrdost na místo, kde žijeme.

Opravovat můžeme stále dokola, ale pokud nezměníme přístup, budeme jen hasit důsledky – ne příčinu.

Radka Svobodová
starostka

Posázavská stezka slaví 105 let

Do roku 1900, kdy železnice spojila úsek mezi Vraným nad Vltavou a městem Jílové u Prahy, byl kaňon řeky Sázavy kolem Pikovic neznámým a jen těžko přístupným místem. To mělo změnit vybudování Posázavské stezky, která je i po 105 letech od svého vzniku fenoménem.

V květnu roku 1911 uspořádal Klub českých turistů první organizovaný výlet do Posázaví. Za několik měsíců se na schůzi ústředního výboru KČT obje-

vil první návrh na zpřístupnění úseku, který mohli turisté do té doby obdivovat pouze z oken vlaku. Hlavním propagátorem myšlenky na vybudování stezky se stal ředitel škol Josef Kliment z KČT, který měl i zásadní podíl na organizaci celého projektu. Po řadě jednání s majiteli pozemků a shánění finančních prostředků se začala stezka budovat. Plány, kudy přesně povede, se v průběhu prací měnily, neboť někde se cesta ukázala jako neschůdná, jinde vedená nevhodně příliš velkou oklikou.

Nejobtížnější úsek od Pikovic k Rakousům byl dokončen v květnu 1920 a dne 20. června téhož roku byla Posázavská stezka slavnostně otevřena. Tím však její budování neskončilo, protože zájem návštěvníků byl tak enormní, že se úzká stezka brzy ukázala jako nedostačující a některé úseky byly záhy poničeny. A tak najatí dělníci pokračovali s rozšiřováním a šterkováním cest, lámáním skal, odstřelováním kamene a budováním dřevěných můstků. Práce byly dokončeny a zkolaudovány v srpnu 1924.

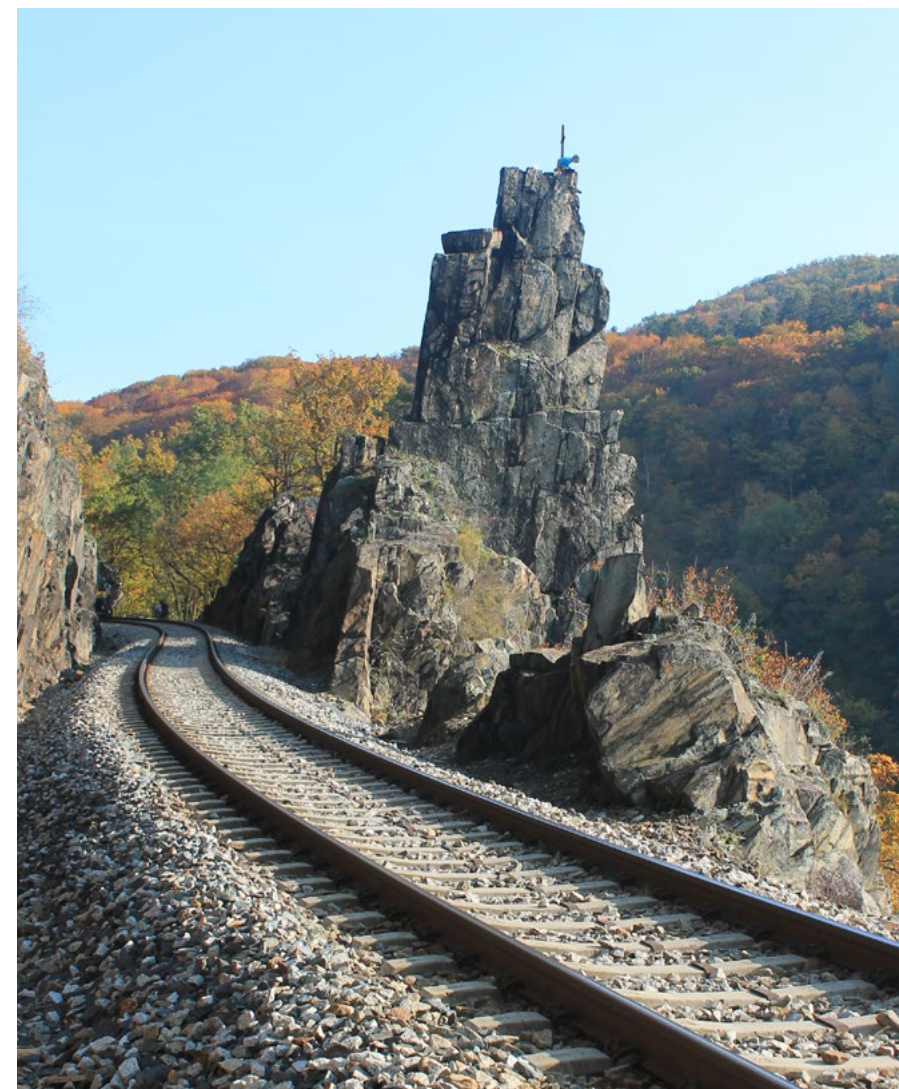
Plánované oslavy 100. výročí Posázavské stezky Klubem českých turistů se z důvodu pandemie covid-19 nakonec neuskutečnily, a tak si nenechte ujít oslavy 105. výročí. Ty proběhnou v sobotu 21. června 2025. Můžete se projet historickým vlakem a projít si Posázavskou stezku s pocitem vděčnosti k těm, kteří pro nás tento krásný kout přírody zpřístupnili.

Lucie Hašková
foto: Vojtěch Pavelčík

Zdroj: Anger, Jindřich, Kronika Posázavské stezky. In: Pikovice 2003–2004. Dočasný ilustrovaný zpravodaj o historii, životu a o lidech v Dolním Posázaví a nejen v Pikovicích. Pikovice, 2004.

www.ekroniky.cz/obec-hradisko-i/

Komín symbol Posázaví

S každým, kdo zná Posázaví, se jistě shodneme na tom, že je to úžasný, pestrý kraj, kam se člověk rád a často vrací. Díky své rozmanitosti má Posázaví mnoho symbolů, které se člověku vybaví, když si na Posázaví vzpomene.

Namátkou jmenujme alespoň Posázavský pacifik, hrad Český Šternberk, Kocourský (Žampašský) viadukt, zříceninu hradu Zlenice, tzv. Hlásku, kandík psí zub, kocoura Mikeše, klášter v Sázavě nebo třeba věž hradu v Týnci nad Sázavou. Ale tím největším symbolem je

skalní útvar Komín vypínající se vysoko nad řekou jen pár kilometrů od soutoku Sázavy s Vltavou. Vytváří přírodní bránu do Posázaví, většina „šotoušů“ ho musí mít na své fotografii s vlakem Posázavského pacifiku a pochopitelně nemůže chybět v propagačních materiálech lákajících turisty a výletníky nejen k návštěvě Posázaví, ale i středních Čech. Ale pěkně od začátku.

Plány na výstavbu železnice

Původně to vlastně byl takový malý „komínek“, nevelký skalní výčnělek ve skalách nad řekou, z mnoha míst v údolí

snadno přehlédnutelný. Koncem roku 1893 byl předložen první návrh projektu Posázavské dráhy z Čerčan do Modřan s odbočkou z Měchenic na Dobříš a v červenci 1895 začala stavba prvního úseku z Čerčan do Požár, dnes Prosečnice. Výstavba dráhy byla rozdělena na čtyři úseky, z nichž stavebně nejsložitější byl úsek z Jílového do Skochovic, s jehož výstavbou se i kvůli sporu o vedení trati mezi Kamenným Přívozem a Jílovým začalo až v lednu 1898. To už však bylo v okolí dnešního Komínu občas rušno. Někdy v roce 1896, když už bylo jasné, že se trať vzdálí Sázavě a přiblíží se Jílovému, dorazili ke skalnímu výstupku pra-

covníci, kteří vyměřovali trasu dráhy. Na chvíli vyrušili zdejší odlehlou, tichou krajinu z jejího spánku, vykonali svou práci, dokonce se vyfotili na úbočí budoucího Komínu a vydali se vyměřovat další úsek.

Krajina opět utichla, ale už ne na dlouho. V lednu 1898 byla zahájena stavba 14 km dlouhého úseku Posázavské dráhy z Jílového do Skochovic a bylo otázkou poměrně krátkého času, než se stavba dostala ke skalnímu výstupku, kde měl dle projektu vzniknout zářez trati. V místě byla odtěžena zemina a vyhlámena skála, čímž došlo k oddělení malého skalního výstupku od skalního masivu. Za pomoci člověka tak vznikl skalní útvar připomínající ze všech stran vysoký komín, od řeky měřící zhruba 45 m a ze strany dráhy 20 m. Netrvalo dlouho a plavci plující po Sázavě na svých vorech dali tomuto skalisku jméno KOMÍN.

Pojmenování Zlatý kaňon

Určitou zajímavostí je, že Komín společně se skalnatým úpatím Medníku na protějším břehu, kde je umístěna pamětní deska Posázavské stezky, vytvořil jakousi přírodní bránu do Posázaví, resp. Zlatého kaňonu. Přesně v tomto místě se mění ráz krajiny. Údolí se zužuje, je divočejší a po obou stranách jsou prudké skalní srázy. Turistům jdoucím po Posázavské stezce se průchodem této brány otevírají překrásné přírodní scenérie, naopak plavci plující na vorech touto bránou opouštěli poměrně náročný a někdy i nebezpečný úsek řeky s ostrými zákrutami a „chlupatou“ vodou. V tomto místě také začíná tzv. Zlatý kaňon táhnoucí se

až k Žampachu. Jméno dal tomuto úseku údolí Sázavy tramp, spisovatel, redaktor i dělník Josef Peterka – Bob Hurikán (1907–1965). Ten přijel do zdejšího, tehdy jen velmi málo osídleného kraje v roce 1919 jako dvanáctiletý skaut na výpravu. Sám o tom říkal: *„Byl jsem tak uchvácen divokou scénérií, že jsem nazval obklopující nás divukrásno Zlatým kaňonem.“* Do toho názvu, který přežil do dnešních dnů, tak vložil všechny své úžasné pocity, které při své první výpravě do těchto míst prožíval.

Komín vystřídal Jehla

Název skalního útvaru Komín se objevuje ve všech dobových turistických průvodcích, knihách o Posázaví, řece Sázavě, pohlednicích i mapách. Ve druhé polovině šedesátých let 20. století se však Komín stal předmětem zájmu horolezců. Nej-

jmenováním, ale také s místem, kde se nachází, jedná se totiž o Petrov u Prahy, nikoli o Pikovice, se začal šířit rychlostí blesku. Pomyslnou korunu tomu nasadila Kartografie, n. p., která tento nesprávný název začala uvádět ve svých mapách, čímž urychlila jeho šíření. Komín se mezitím stal velmi populární. Bylo na něm umístěno jištění, v osmdesátých letech minulého století byl na vrchol umístěn první vrcholový kříž, součástí skalního útvaru se stala vrcholová kniha a vznikl lezecký průvodce. V roce 2015 byl natažen přístupový řetěz po vydlážděném náspu tratě, pod vrcholem jsou umístěny dvě pamětní desky jako vzpomínka na tragicky zesnulé kamarády, od června 1996 má Komín ve správě Václav Kopecký a oddíl H. K. Stáří Praha.

Boj o Komín

Mezitím převzali název Pikovická jehla i další nakladatelé vydávající mapy a název se dostal i do map internetových. Čím více se tento nesprávný název užíval, tím více byli nespokojeni místní obyvatelé Pikovic, Hradištka i Petrova a snažili se místopisnou osvětou upozornit na správné jméno. Název se však dostal i na informační panel naučné stezky Medník, což byla i pro mne (autora článku) pomyslná poslední kapka, a tak jsem zahájil tažení proti názvu Pikovická jehla. Využil jsem své turistické a autorské činnosti, aby došlo alespoň na těch důležitých místech k návratu k původnímu, tedy oficiálnímu názvu, který dali tomuto skalnímu útvaru naši předkové.

Po poměrně dlouhé době se tak správný název objevil v roce 2013 v mapách společnosti SHOCART a hned v roce následujícím se mi podařilo, jako zpracovateli map KČT, uvést správný název v mapách č. 38 a 40 v mapové i textové části. Největší radost mám však z toho, že se podařilo prosadit změnu z Pikovické jehly na Komín v internetových mapách mapy.cz, která proběhla v lednu letošního roku. Je to několik malých krůčků k tomu, aby se i na dalších místech a v tiskovinách začal opět objevovat název Komín, a kdo ví, třeba tento název začnou užívat i horolezci, vždyť kolik takových „komínů“, které by se staly symbolem, jako je ten v Posázaví, v naší krásné zemi máme?

Zdeněk Jirásek

člen Rady historie KČT a předseda Rady Síně slávy a historie středočeské turistiky
foto: Zdeněk Prošek

Vyhlídka ponese jméno slavného boxera

Při cestě po Posázavské stezce narazíte postupně na tři vyhlídky. Jedna je pojmenovaná po českém spisovateli Karlu Václavu Raisovi, který místo rád navštěvoval, a druhá po Josefu Klimentovi, který se zasloužil o vybudování stezky. Třetí – prostřední vyhlídka dosud žádné jméno neměla. To se brzy změní.

Klub českých turistů rozhodl, že u příležitosti 105. výročí vybudování Posázavské stezky pojmenuje dosud bezjmennou vyhlídku. Mezi třemi návrhy zvítězilo jméno slavného českého boxera Viléma Jakše, který měl chatu přímo na Posázavské stezce nedaleko schodů. Jeho životní osudy se staly předlohou filmu Pěsti ve tmě s Markem Vašutem v hlavní roli. O tom, čím byl výjimečný, nechme vyprávět Michaela Antonyho, autora knihy „Tramping“.

„Narodil se u Brna, učil se v Praze řemeslo a jednou vyrazil s kamarády na tramp k Sázavě. Jeho kamarádi zde stavěli chatu, kde si omotali čtyři kůly provazem a uspořádali boxerský turnaj. Vilda do té doby nikdy neboxoval a tady se utkal s řeznickým učněm, který mu nakonec zasadil ránu do hlavy, až Vilda omdlel. Ale to byla pro něj taková motivace, že začal chodit do boxerských klubů a vypracoval se až na prvního Českoslováka, který bojoval o titul mistra světa v Paříži s Marcellem Thilem, což byl obrovský zápas s velkou sledovaností. Vilda prohrál, ale Thil o něm prohlásil, že tento boxer má před sebou velkou budoucnost. Vilda se stal celebritou, byl i velmi pohledný, dostal se na titulní strany ženských časopisů, po jeho boku se objevovaly herečky.

Když naši republiku obsadili nacisti, utekl za hranice a ve Velké Británii vstoupil do 311. československé bombardovací perutě RAF a bojoval jako palubní střelec. Po zranění se stal instruktorem pilotů, ale nesly se o něm pověsti, že se do týlu schoval kvůli strachu. To ho našlo, a tak se vrátil k létání. Perutě dělala hlídkové lety nad Biskajským zálivem na německé ponorky. Asi mu z toho nebylo dobře, protože se dochoval dopis, který poslal své mamince, kde napsal větu: „Až se jednou dostanu zpátky domů, nechci vidět víc vody pohromadě, než teče v Sázavě pod Medníkem, tam co jsem měl chajdu.“ Bohužel byl v srpnu 1943 jeho Liberator sestřelen a těla posádky se nikdy nenašla.“

Lucie Hašková, Michael Antony

Pamětní deska byla ukryta ve hnoji

Každý, kdo si prošel Posázavskou stezkou, se s ní setkal. Je zapuštěna do skály na jejím začátku hned vedle velkého kříže postaveného na památku utonulým vorařům před tzv. prvními schody. Řeč je o pamětní desce připomínající záslužný počín spočívající ve vybudování Posázavské stezky.

Tato deska byla vyrobena v železárnách v Rokycanech a čtyřmi měděnými hřeby připevněna na své místo v říjnu roku 1925. Nicméně na začátku 2. světové války byla sejmuta neznámo kým a odnesena. Pravděpodobně se jednalo o iniciativu štamgastů z tehdejší restaurace U Stezky nebo také U Boženky (č. 46), kterou provozovala Božena Dolejší se synem Vítem. Právě zde byla deska později ukryta v blízkosti žumpy u chlěva. Důvodem pro odstranění desky ze skály měla být mimo jiné obava, že ji okupanti roztaví a použijí na výrobu zbraní, jak vzpomíná Antonín Dolejší starší, syn Víta Dolejšího, který pamětní

desku po celé dlouhé roky u sebe na dvorku schovával.

Ve svém poměrně nezvyklém úkrytu setrvala pamětní deska i dlouho po skončení 2. světové války, a to ze strachu z nových poměrů po roce 1948. Rodina Dolejších z domu č.p. 46 tak její skryš úzkostlivě tajila dlouhá léta. Nakonec se však začaly, zejména z okolních osad, množit dotazy, kde pamětní deska skončila a co se s ní stalo. V kontextu doby, kdy docházelo k určitému uvolnění poměrů (a také kvůli probíhající rekonstrukci hospodářských stavení u domu č. 46), rodina Dolejších tuto desku v polovině osmdesátých let minulého století vyndala z jejího úkrytu. Následně byla pamětní deska zrestaurována a 9. května 1985 vrácena na své původní místo (slavnostní akt znovuožhaldení pamětní desky je zachycen na fotografii).

To, co můžeme tedy i dnes obdivovat, když míjíme počátek Posázavské stezky, je skutečně ona původní pamětní deska z roku 1925 a nikoliv její kopie, jak je někdy mylně uváděno.

Zdeněk Prošek

**Vyšla kniha
o historii
Posázavské stezky**

Na sklonku loňského roku spatřila světlo světa kniha mapující největší zajímavosti spojené s Posázavskou stezkou. Dočtete se v ní o historii jejího budování, osudy trampských osobností, ale i přírodní krásy a zajímavosti tohoto magického místa.

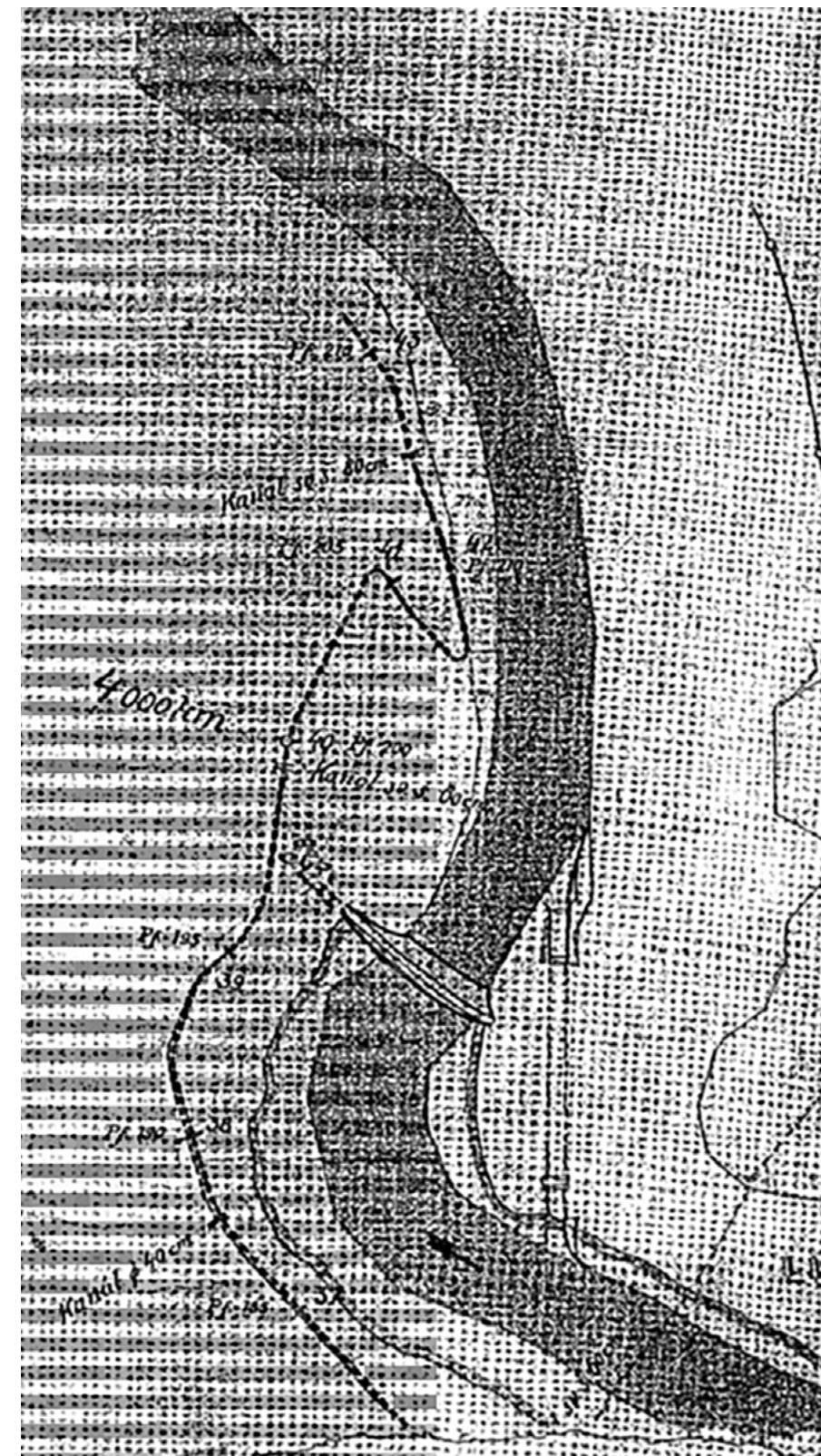
Knihu „Století Posázavské stezky“ vydalo Regionální muzeum v Jílovém u Prahy ve spolupráci se společenstvím Mezi řekami, její editace se chopil Václav Šmerák. V jednotlivých kapitolách se dozvíte o tom, kde se zrodil první nápad přivést do nepřístupných končin první turisty, jaké peripetie stavbu stezky provázely i jak se krajina proměnila v důsledku postupně narůstajícího počtu návštěvníků. Připomíná osudy významných trampských osobností i historii rýžování a těžby zlata. Neopomíná zmínit ani přírodní krásy a zajímavosti okolní krajiny nebo pohnutou historii tohoto kraje za 2. světové války.

Kniha je doplněna řadou historických, dosud nepublikovaných fotografií, i současných záběrů známých i méně známých míst včetně pohledů z ptačí perspektivy.

Lucie Hašková

Opravdu měla stát ve Zlatém kaňonu přehrada?

Mezi obyvateli Pikovic se občas vypráví příběh o tom, jak měla údolí řeky Sázavy (neboli Zlatý kaňon) kdysi přehradit hráz, která by jeho podstatnou část zatopila. Takovéto návrhy se skutečně v minulosti objevily, i když o některých se dochovaly jen kusé informace.

Nejčastěji se s nimi setkáváme při studiu historie Posázavské stezky, jejíž stavitelé museli na připravované projekty přehradní hráže při výstavbě stezky reagovat. První takový projekt přišel na začátku roku 1919, kdy bylo v plném proudu budování Posázavské stezky v její původní podobě. O průběhu tehdejších jednání s účastí Klubu československých turistů toho není příliš známo, ale údajně neměla plánovaná přehrada stavbu stezky ohrozit a mělo dojít jen k menším korekcím její trasy.

Otázka přehradní nádrže se však znovu vrátila v roce 1921, tedy v době, kdy probíhala přestavba Posázavské stezky do její současné podoby. Podle všeho mělo jít o projekt většího vodního díla, než jaké bylo navrhováno v roce 1919, přičemž mělo být umístěno do soutěsky v místě zvaném Kukle (za tzv. druhými schody u dnešní Klimentovy vyhlídky). Jelikož plány vzdutí hladiny přehradní nádrže nabyly v té době poměrně konkrétních obrysů, byl projekt Posázavské stezky upraven tak, aby tato stezka v budoucnu přiléhala k chystané nádrži. Tato skutečnost je při pohledu na mapu poměrně zřetelně patrná, neboť stezka těsně před místem plánované výstavby hráze stoupá po schodech výrazně vzhůru, aby se pak k hladině Sázavy vrátila až nedaleko Žampachu (kde patrně mělo vzdutí přehrady končit).

To, že k realizaci tohoto projektu nakonec nedošlo, je více než zřejmé, a nejspíš jsme za to všichni moc rádi, neboť by tím zmizelo mnoho ze zdejších krás.

Zdeněk Prošek

Posázavskou stezku prošel jednou za život každý z nás

Pokud patříte mezi skupinu lidí, která ve svém slovníku nemá slova jako „cancák“ nebo „usárna“, možná vás fenomén trampského hnutí nechává chladným. Nicméně pokud máte rádi náš kraj, ať chcete, nebo ne, trampy nemůžete minout. Věřím, že příběhy, o kterých vypráví MICHAEL „TONY“ ANTONY ve své knize „Tramping“ zaujmou každého. Jsou totiž fenomenální.

Vzpomenete si, kdy jste poprvé šel po Posázavské stezce a jak na vás toto místo zapůsobilo?

Poprvé jsem zde byl na školním výletě ve 12 letech. Dodnes mám v hlavě vzpomínku na to, jak s klukama házeme

šutry do řeky a na protějším břehu vyběhl z krásného dřevěného srubu starý tramp a začal nám hrozit a křičet na nás, ať s tím přestaneme. O 35 let později jsem se dozvěděl, kdo byl ten pán, protože jsem o něm psal zrovna článek. Vrátil jsem se na to místo a říkal si: Jó, to bylo tady a ten starej tramp byl Joe Hazard neboli Josef Echtner – autor neoficiální hymny o Sázavě „Jen ty má Sázavo“, kterou zpívala například Jitka Vrbová. V roce 1941 založil kapelu, se kterou vyhrál hudební soutěž v Lucerně a celý rok to byla hudební star, než se kapela zase rozpadla. Psal si krásnou kroniku, která je nyní ve fondu muzea v Jílovém. V ní popisuje život v Protektorátu. Byl hasičem a bohužel byl jedním z těch, kteří byli nuceni napouštět vodu do krypty kostela v Resslově ulici, když se tam ukrývali parašutisti. Protože z toho měl velké výčitky, vytesal do skály v kaňonu Sázavy pramen, odkud dodnes

vytéká čistá voda. Byl to jeho způsob pokání za to, že když jednou pouštěl vodu dovnitř, pokusil se to oddělit tak, že podruhé ji pouštěl zase ven.

Co viděli první návštěvníci Posázavské stezky? Opravdu se tu cítili jako na Divokém západě?

To byla opravdu divočina, kterou stezka zprůchodnila. Do té doby se tu pohybovali jenom voraři a pytláci. S otevřením stezky se tu objevili i první trampové, kteří začali tábořit na louce U Dubu, kde je Osada Starých Kamarádů. Byla to parta slavného českého kameramana Čendy Zahradníčka, která tam založila osadu Arizona, a jedním z osadníků byl pozdější akademický malíř Zdeněk Burian. Dodnes je tam po nich první chata i jeskyně, kde přespávali. Když tam na tom místě stojím a dívám se do krajiny na Medník, řeku, ka-

ňon..., přemýšlím nad tím, v kolika Buriánových obrazech se odrazily tyto vjemy, které tu jako kluk zažíval.

Jak jste se stal trampem vy?

Vždycky jsem měl blízko k přírodě, i když jsem vyrostl v paneláku v Modřanech. Dne 6. ledna 1981 jsem šel v Modřanech do lesa a tam jsem potkal strašně starého pána, kterého jsem ze slušnosti pozdravil. A on mě zastavil a povídá: „To už se dneska moc nevidí, aby chlapci zdravili.“ A pak mi podal ruku a zalomil mi palec, což mě překvapilo. A k tomu dodal pro mě památnou větu, která o všem rozhodla: „Takhle se zdraví trampové, chlapče.“ Potom jsme se spolu procházeli dvě hodiny po lese, ukazoval mi stromy, jak poznám bažantí bobky, kde je sever a tak dále. Byl jsem tím úplně ohromený.

Když jsem četla vaši knihu Tramping, nejvíc mě bavilo číst historky a životní osudy trampských osobností. Z jakých pramenů čerpáte?

To je z vyprávění, kronik, cancáků nebo z trampských lidových pověstí. Připravuji další knížku, kde by tyto příběhy byly zaznamenány. Některé jsou naprosto neuvěřitelné a mám i několik příběhů, které jsem ještě nezveřejnil, protože jsou natolik divoké, až to vypadá, že už si je musím vymýšlet.

Jednou z oblíbených činností trávení volného času na osadách byl sport. Jak moc byli trampští sportovci úspěšní?

Na osadách se sportuje dodnes, ale za první republiky byly trampské kluby rovnocennými soupeři klubů, jako byla Sparta nebo Slavia. To si nikdo dnes neumíme ani představit. Ale absolutně nejúspěšnější byly v kanoistice, slavná éra trvala asi deset let, od roku 1929 až do války. Trampové, kteří měli chaty na Sázavě a Vltavě, dovezli z olympijských her a mistrovství světa 28 medailí. Česká kanoistická škola tehdy vládla sportovnímu světu.

Čím si takové úspěchy vysvětlujete?

Představte si, že pracovali od pondělí do soboty. V sobotu odpoledne si na Císařské louce pod Vyšehradem vzali kánoi, která váží 50 kilo, protože je dřevěná,

a za provaz s ní koničkovali proti proudu řeky 22 kilometrů až do Svatojánských proudů. Tam se zúčastnili závodu v zátoce Oregon city, při kterém běželi s kánoí na zádech 5,5 kilometru do kopce do hotelu Záhoří. Někteří zde zůstali, ale jiní koničkovali dalších 23 kilometrů na soutok Mastníku. Tam dorazili v noci, do rána juchali a když se vyspali, tak se splavili až domů do Prahy. A tohle dělali od jara do podzimu každý víkend. Takže když takoví namakaní chlapci vyrazili někam na závody, nikdo na ně neměl.

Ve vaší knize mě zaujal příběh kanoisty, který se jel podívat na olympiádu. Jak to přesně bylo?

Vašek Loch ze Třebšína trénoval v kanoistickém klubu Slavia a v roce 1928, kdy byla olympiáda v Amsterdamu, sednul do své kánoe, doplnul do Labe, po Labi do Hamburku, z Hamburku přes kanály do Amsterdamu, tam se podíval na olympiádu, a pak pokračoval dál po-

dél pobřeží do Calais a odtud přes kanál La Manche. Po sedmi hodinách extrémně náročné plavby za deště, mlhy a ve dvoumetrových vlnách dopádl až do Doveru. Tam jeho příběh vzbudil pozornost, dostal se do britského tisku a odtud do evropských novin. Všiml si toho i Mezinárodní olympijský výbor, který mu za tento výkon dodatečně udělil čestnou bronzovou olympijskou medaili.

Teprve nedávno jsem zjistila, že nohejbal je sport, který vymysleli trampové na osadách.

Ano, ale o jeho propagaci se zasloužil fotbalový kanonýr Josef Bican. Když přišel v roce 1937 z Vídně do Prahy, nemohl asi půl roku hrát fotbal, a tak začal chodit do Žlutých lázní hrát nohejbal. A protože byl hvězda, začaly se na něj chodit dívat davy. Nohejbal se v té době běžně hrál na trampských osadách, ale až díky Bicanovi si ho všimla široká sportovní veřejnost.

**Přiznám se, že když jsem před Váno-
cemi kupovala vaši knihu do fondu
knihovny, myslela jsem si, že si ji jen
zběžně prohlédnu, ale nakonec jsem
ji přečetla úplně celou.**

To jsem rád. Neměl jsem v úmyslu dě-
lat encyklopedické dílo, chtěl jsem, aby
čtenář získal představu o bohatosti tram-
pingu, o jeho historii, kultuře, slangu,
sportu, hudbě, osobnostech. Snažil jsem
se, aby texty byly čtivé a zajímavé.

**Jaký příběh je pro vás osobně silný
a inspirující?**

Rozhodně příběh boxera Vildy Jakše,
což je pro mě velká osobnost a vlastenec,
který za 2. světové války odešel do Velké
Británie, kde vstoupil do československé
perutě v britském vojenském letectvu
RAF. Mám velkou radost, že právě po něm
bude při oslavách 105. výročí Posázavské
stezky pojmenovaná jedna ze tří vyhlí-
dek, která dosud neměla jméno.

**Spolupracujete s Regionálním mu-
zeem v Jílovém. Co by si návštěvníci
muzea neměli nechat ujít?**

Samozřejmě bych jim doporučil ex-
pozici „Tramping stále žije“ a velkým zá-
žitkem je nová expozice zlata. Je hodně
propojená s moderními technologiemi
a s virtuální realitou. Na pokladně si
půjčte tablet nebo si stáhněte do mobilu
aplikaci a díky tomu uvidíte při prohlídce
expozice spoustu dalších věcí – stroje

oživnou, ve vzduchu se vznáší králov-
ská koruna a tak dále. A třetí expozice,
která stojí za pozornost, je „Ora et labora“
o historii ostrovskeho kláštera u Davle
a městečka na Sekance.

Jaké chystá muzeum novinky?

Kromě očekávané rekonstrukce ko-
nirny a dvora se chystá obnova naučné
stezky na Sekance a mně osobně hodně
baví projekt digitalizace trampských
kronik, díky čemuž jsme se dostali na-
příklad ke staničním knihám Rösslera-
-Ořovského, které muzeu zapůjčil Český
Yacht Klub. A to je úplná bomba.

Můžete být konkrétnější?

Josef Rössler-Ořovský byl nejvýznam-
nější osobností našeho sportovního ži-
vota. Nedá se ani vyjmenovat, co všechno
založil, inicioval a co měl všechno na
svědomí. Byl to takový Jára Cimrman
českého sportu, ale na rozdíl od něj byl
všude první. Mimo jiné byl velkým propa-
gátorem vodáctví. V roce 1909 zakoupil
v Kanadě šest kánoí, podle kterých začali
čeští výrobci dělat kopie a tím se začal
tento sport šířit. Od roku 1910 na různých
místech v Davli, ve Štěchovicích, v hotelu
Záhoří a na dalších místech v okolí, kde
se scházeli vodáci a trampové, nechával
kroniky, kterým se říkalo staniční knihy.
A do nich se zapisovaly tehdejší spor-
tovní akce a výkony. Kromě toho uměl
nádherně kreslit, najdeme v nich krásné
ilustrace, které zobrazují významné mo-
menty z historie vodáctví. Jsou to neuvě-
řitelné poklady.

**Vraťme se zpátky k Posázavské
stezce. Nebylo by hezké seznámit
se s příběhy jejích osadníků přímo
na místech, kde se odehrály, tedy na
stezce?**

Kladu si otázku, do jaké míry dělat
z těchto míst veřejně známá místa, když
k nim třeba musíte dojít přes chatu, která
někomu patří. Není možné poslat turisty
do jeskyně, kde spával Zdeněk Burian,
nebo je dovést k chatě, kde stojí totem,
který vlastníma rukama vyrobil Emerich
Rath a který trampové odnesli v noci
z jeho ranče v Lukách pod Medníkem,
když mu ho komunisti zabavili.

**Co byste tedy vzkázal návštěvníkům
Posázavské stezky?**

Aby se hlavně dívali. Posázavská
stezka je jedinečná. Přál bych každému,
kdo tam zavítá, aby si užil krásnou kra-
jinu a výhledy, poslouchal zpěv řeky, ob-
divoval skály i bohatou, nejen trampskou
historii. Až půjdete po kamenných scho-
dech, buďte si jisti, že každý, na koho si
jen vzpomenete, po nich šel taky. Posá-
zavskou stezku prošel aspoň jednou v ži-
votě každý z nás.

Děkuji za rozhovor

Lucie Hašková
foto: Vojtěch Pavelčík a Karel Šmejkal

Michael Antony se narodil v roce
1970 v Praze, nyní žije v Jílovém
u Prahy. V trampském světě je znám
pod přezdívkou Tony. Je autorem
výpravné knihy Tramping a spo-
lupracoval na řadě dalších: Století
Posázavské stezky, Trampové, Od-
kaz Černého vlka, Naše léto, voda
a loď. Vydal 120 knih, zpěvníků
a publikací s tematikou trampingu
a pobytu v přírodě. Pracoval jako
šéfredaktor literárních Řádek, hu-
debního Portýra, byl členem re-
dakcí Niky a Wampumu Neskenonu
a dlouholetým dramaturgem po-
řadu Stopy sešlapanejch bot. V sou-
časné době je šéfredaktorem tramp-
ského časopisu Puchejř a interne-
tového Trampského magazínu.cz.
Úzce spolupracuje s Regionálním
muzeem v Jílovém u Prahy, podílel
se na přípravě expozice Tramping
stále žije, spolupracuje na projektu
digitalizace kronik, na výstavách
s trampskou i regionální tematikou
a zároveň je zde šéfredaktorem ča-
sopisu Kočka muzejní.

Co nám přinesl do života přívoz a jeho převozníci

**Přívoz Brunšov – Štěchovice se
stal každodenní součástí našeho
života. I když je jeho existence
způsobena značně nepohodlnými
okolnostmi, musím přiznat, že
funguje perfektně a stal se mís-
tem setkávání, rozhovorů i nava-
zování nových vztahů.**

Přívoz jezdí načas, vždycky se všichni
vejdeme, cesta trvá 3 až 5 minut, a když
náhodou dobíháme a pan převozník nás
vidí, ochotně chvíli počká. Nikdy se
nezlíbí, mile pozdraví nebo na pozdrav
odpoví a usměje se. Téměř všichni cestu-
jící také zdraví, rádi se vidí s lidmi, které
dlouho nepotkali. Ti, kdo musí brzy ráno
ještě za tmy a v zimě přes řeku a po ce-
lodenní práci večer zase zpátky, možná
nemají náladu na úsměvy a pozdravy a je
to pochopitelné, ale přece jen to s nimi
jde líp a na lodi je hned lepší pohoda.

Cesta k nevšední profesi

Jak se z člověka stane převozník? Ně-
kdy je to náhoda, jako například u pana
Františka, který se před 20 lety přeškolil
z veterinárního technika na vůdce ma-
lého plavidla v Podbabě, kde jezdil šest
let a pak si podle nových pravidel dopl-
nil kvalifikaci o kapitánské zkoušky pro
říční plavbu, možnost přepravovat cestu-
jící a roční praxi. Kdo tyto podmínky ne-
splní, nemůže loď řídit, a proto je převoz-
níků nedostatek. Pan František jezdil na
lodích v Praze až do důchodu a dnes vy-
pomáhá kamarádům zrovna u nás. I jeho
syn je převozníkem a také jezdí u nás.

Jaký musí být převozník? Především
zodpovědný, klidný a rozumný, aby uměl
vyřešit každou situaci, kterou mu život
na vodě přinese. Převozníci jsou druh
soudržený – musejí si pomáhat za obtí-
ných okolností – jako například při velké
vodě nebo když se loď porouchá. A jsou to
také lidé pohodoví. Nemohou se nechat

jen tak rozhodit třeba problematickými
nočními pasažéry, kteří jsou třeba i pod
vlivem alkoholu.

Specifika místní plavby

Jak se vedle mostu na Vltavě jezdí? Ob-
tížně. Řeka je tu pro loď Troja dost úzká
a během dne se několikrát mění výška
hladiny a rychlost proudu. Když je proud
prudký, vyjede loď na štěchovické straně
dopředu, splyne po proudu a zacouvá
k brunšovskému molu. Odtud v daný čas
vyrazí jemně kupředu na štěchovickou
stranu. S lodí se lépe manipuluje, když je
motor v záběru, proto kapitán před pří-
stáním trochu přidá a u přístaviště zařadí
zpátečku. Řídit loď je něco jiného než ří-
dit auto. Loď reaguje na otáčení kormid-
lem mnohem pomaleji než auto na pohyb
volantu a na jeho účinek si musíte chvíli
počkat. Když voda plyne pomalu, vy-
krouží kapitán s lodí osmičku, musí chy-
tit tzv. hrušku a točit a točit, zaměřit se na

nějaký cíl na břehu – třeba na benzínku – a směřovat na ni a zároveň odhadovat, jestli neškrtně zádí o břeh. Je to krásná pomalá činnost a každopádně romantika. Kaňon Vltavy je zkrátka kouzelný.

Služby jsou dlouhé, protože loď jezdí od 4:00 do 1:00. Kapitáni se střídají ve 14:30, takže dva lidé pokryjí celých 21 hodin. Pracují vždycky několik dní po sobě a pak je vystřídá jiná dvojice. Celkem se u nás na přivozu střídá sedm lodivodů. Co patří k nejkrásnějším okamžikům na řece? Je toho víc – podle jednoho kapitána úsvity, podle druhého západy slunce, podle dalšího dynamický charakter místní plavby.

Co dělají ve volném čase

Převozník Jaroslav si odsloužil svých 180 plavebních dní na Dalešické přehradě, aby mohl složit kapitánské zkoušky. Pak se začal plavit na Vranovské přehradě, kde se jezdí jen v létě, a k nám na Vltavu se dostal díky kamarádům, kteří mu řekli o inzerátu na obsazení našeho přivozu. Od 1. října 2024

tu jezdí nepřetržitě. Po službě chodí pěšky po okolí, objevuje, co všechno tady máme, takže navštívil hradištskou knihovnu, pekárnu i cukrárnu a vydal se i k soutoku Vltavy a Sázavy, na lavičky okrašlovacího spolku, na Šlemín, šel po stopách „štěchovického pokladu“, Povltavskou stezkou kolem bývalých Svatojánských proudů, prohlédl si nejvyšší plavební komoru v ČR v hrázi štěchovické přehrady a vystoupal i k přečerpávací nádrži na Homoli. Ruku na srdce – kolik z nás starousedlíků už všechna tato místa obešlo?

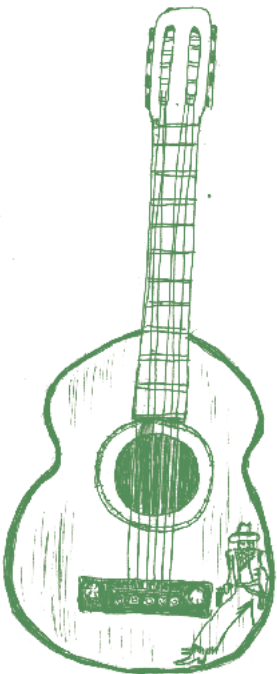

Podle Jaroslava je pro převozníka nejdůležitější, aby měl rád lidi – aby je nejen převezl z jednoho břehu na druhý, ale také jim třeba trochu zlepšil den. Děkuje, páni převozníci, že tu s námi už půl roku trávíte čas, děláte svoji práci s laskavostí a nešetříte dobrým slovem.

Zajímavost

Víte, že současný přívóz není v této lokalitě první? Když ještě nestál most, jezdily povozy brodem, který byl zhruba tam, kde je dneska parkoviště pod skalami kousek za masnou. Ve Vltavě byl tou dobou v těchto místech dokonce menší ostrov (viz foto). Pěší jezdili přes řeku přívozem v místech, kde dnes stojí most. Přívóz provozoval přívozník František Tošnar se synem Františkem z Brunšova. Jezdilo se na dřevěných prámecích.

Hana Petránková
Foto: Hana Petránková a Radim Paluš

Pikovický přístav navázal na tradici předků

Ačkoliv by se nabízelo použít v nadpisu spíše slovní spojení „nové občerstvení“, bylo by toto konstatování pravdivé jen zčásti. Málokdo si totiž uvědomí, že historie pohostinství na adrese Nádražní 184 v Pikovicích sahá až do roku 1929.

Právě v tomto roce byla totiž vydána první koncese k provozování hostinské a výčepní živnosti v daném místě, tehdy ještě na jméno Josef Dolejší. Od roku 1939 byla pak živnost provozována na jméno Antonín Salač a zahrnovala například výčep piva a vína, podávání pokrmů a drobný prodej pálených lihových nápojů, podávání kávy, čaje a čokolády, ale též hry – součástí pohostinství byl totiž tehdy i kuželník ve dřevěném stavení táhnoucím se podél jižní hranice dnešního fotbalového hřiště SK Pikovice, který je krásně vidět na pohlednici z konce třicátých let minulého století. A možná si i pár z vás vzpomene, že nějaké malé pohostinství zde po určitou dobu fungovalo i v letech devadesátých.

Myšlenku občerstvení vzkřísili v roce 2024 potomci jeho původních provozovatelů, kteří současně částečně navázali na služby pikovické cukrárny, která se nacházela hned naproti. Manželé Křišťůvkovi, kteří ji léta provozovali, však v tomto roce ukončili její provoz. Ačkoliv se objevily informace o tom, že cukrárna zavřela právě kvůli nové konkurenci přes ulici, není tomu tak – došlo zde spíše k přátelskému předání pomyslného „štafetového kolíku“ mezi oběma provozovny. A tak se zrodil Pikovický přístav.

Adam a Lucie Hainallové se rozhodli pro moderní stánkové občerstvení a návštěvníkům nabízejí něco dobrého k pití (pivo, limonády, kávu apod.), něco zajímavého k snědku (např. originální hot dog pojmenovaný jako „pikopes“), zmrzlinu na zchlazení v horkém dni a příjemnou a přátelskou atmosféru k tomu. Díky obchodnímu spojení s vinařstvím v Měchenicích si zde můžete dát i víno a v sezoně rovněž burčák. Vzhledem ke své poloze na cestě od zastávky vlaku, blízkosti zastávky autobusu a hezkému prostředí je tak Pikovický přístav místem, které k sobě snadno přitáhne jako magnet leckterého pocestného.

Počáteční krůčky spojené se zahájením provozu možná působily poněkud nesměle, nicméně o to zajímavější jsou plány Hainallových do budoucna. Rádi by se ze stanu přesunuli do vhodnějších prostor, které by přinesly větší komfort pro obsluhu i návštěvníky. Držíme palce v dalším rozvoji a zhodnocení výsledku rádi spojíme s ochutnávkou něčeho dobrého.

Text: **Zdeněk Prošek**
Historické foto: **osobní archiv Antonína Dolejšího**
Současné foto: **Lucie Hainallová**

Španělé připomněli hrdinský odkaz Františka Suchého

Letos si připomínáme 80. výročí konce 2. světové války, která zanechala nesmazatelné stopy v kraji mezi Vltavou a Sázavou. Při této příležitosti navštívili obec Hradištko potomci těch, kteří zde zemřeli v koncentračním táboře, a společně se zástupci obce odhalili novou pamětní desku připomínající jejich jména.

Před několika lety kontaktovala obec Hradištko pracovní skupina ze Španělska, jež pátrala po osudech španělských zajatců, kteří byli za války deportováni do místního koncentračního tábora. Díky jejich badatelské práci byla objevena spousta nových informací včetně jmenových seznamů vězňů držených v táboře, který byl jednou z poboček koncentračního tábora ve Flossenbürgu.

Tak se zrodil nápad na umístění nové pamětní desky, která doplnila stávající pomník obětím 2. světové války. Poprvé v historii tak byla připomenuta jména obětí, které nacisté zastřelili ve dnech 9., 10. a 11. dubna 1945. Jedná se o třicet Francouzů, šest Španělů, pět Italů, tři Poláky, jednoho Švýcara a jednoho Rusa. Pomník, který tvoří dvě kamenné desky se jmény doplněné autentickými betonovými sloupy z původního oplocení tábora, zhotovil kameník František Houška.

Vzpomínková akce na Hradištku a ve Strašnicích

Nová pamětní deska byla odhalena dne 14. dubna 2025 za přítomnosti španělských a francouzských rodin pěti z připomenutých obětí tohoto dubnového masakru, z nichž se někteří o jejich osudu dozvěděli teprve nedávno. Aktu se zúčastnil i Diego Ruiz Alonso, zástupce velvyslankyně Španělska v ČR, a plukovník Stéphane Kayser, francouzský přidělenec obrany. Emotivní moment prožívali přítomní nejen ve chvíli, kdy žáci místní

základní školy četli jednotlivá jména obětí a za každého z nich položili k pamětní desce květinu, ale i při projevech příbuzných a při zpěvu španělských rodin mírové písně Al alba.

O den později se v pražském krematoriu Strašnice uskutečnil pietní akt nejen k uctění památky španělských obětí z hradištského koncentračního tábora, jejichž popel je uložen právě zde na čestném pohřebišti, ale i k vyjádření pocty Františku Suchému, tehdejšímu řediteli krematoria, a jeho synovi, jejichž zásluhou byl popel obětí uchován.

Premiéra nového dokumentárního filmu „Popel“

Vzpomínkové akce vyvrcholily v pražském kině Dlabáčov, kde se uskutečnila světová premiéra dokumentárního filmu „Popel“ režiséra Oiera Plazy, který mapuje pátrání badatele Unaie Eguiy a knihovníka Antona Gandariase po osudu Antonova strýce Anjela Lekuony z Busturie a dalších španělských deportovaných. Stopy je zavedou na Hradištko a do Strašnic, kde odhalí příběh někdejšího ředitele krematoria a jeho syna, kteří pod hrozbou smrti uchovali jména a popel více než dvou tisíc obětí nacistického režimu.

Tuto společnou iniciativu, která zahrnuje partnerství obcí Hradištko a Busturie, pořádání vzpomínkových akcí, výstav, přednášek, a především natočení dokumentárního filmu Popel, ocenili jak velvyslanci obou zemí Libor Sečka a María Pérez Sánchez-Laulhé, tak ministři zahraničí Jan Lipavský a jeho španělský protějšek José Manuel Albares, kteří se zúčastnili premiéry filmu.

V kontextu ruské agrese na Ukrajině je připomínání odvážných činů dosud bezejmenných hrdinů důležitým apelem na to, abychom neakceptovali násilí jako prostředek k dosažení cílů, nenechali se zastrašit a nebyli lhotejní k utrpení druhých.

Lucie Hašková
Foto: Vojtěch Pavelčík

Konec války očima pamětníků

Jak vzpomínají na poslední dny války lidé, jejichž dětství narušila 2. světová válka? Jaké útrapy museli řešit jejich rodiče? A jak se na to dívají dnes s odstupem 80 let? Představujeme první část vzpomínek, které zaznamenala Hana Petráková.

Ze vzpomínek sochaře Karla Pauzera

Bylo mi necelých devět let a octl jsem se ve Štěchovicích shodou okolností ještě před koncem války. Babička Janoušková z mamčininy strany bydlela na Brunšově, babička Zvelebilová Pauzrová z tatínkovy strany ve Štěchovicích. V Praze,

kde jsem tehdy s rodiči bydlel, začalo bombardování. Nálety byla dost hrozná zkušenost. Člověk viděl, jak hoří domy a svítí přitom sluníčko, jak jsou baráky roztržené vejpl a lidi se snaží z nich vytahovat, co jim tam zbylo. Pankrác byla hodně poškozená a samozřejmě Emauzy, Smíchov a okolí. Na Palackého mostě stály Myslbekovy sochy a z těch se při náletu vyrvaly kusy, takže byl vidět pís-kovec, který svítil jako nový.

Pak koncem března bombardovali Waltrovku a Janečkárnou, Vysočany, ČKD a další. Tenhle druhý nálet byl cílený na pražské fabriky, ne nějaký náhodný nálet. Ten první byl možná omyl, ale spousta lidí zahynula. Hořelo to kolem nás docela dost, a tak mě rodiče už v dubnu odvezli k babičce do Štěchovic, takže jsem zažil

květnovou revoluci na dálku. Bylo pošmournou, trochu pršelo, v rádiu vyhrávali sokolské pochody a volali o pomoc. A pak začali utíkat přes Štěchovice Němci, protože tady byl výcvikový prostor SS, takže tu byla spousta vojáků a důstojníků. Všichni se chtěli dostat do Plzně, aby nepadli do rukou Rusům. Po nich začali odcházet Estonci a Lotyšši, kteří byli ve zvláštních útvech německé armády. Pamatuju si, že ještě než odešli, dotáhli za štěchovický háfen vojenskou techniku, a odpalovali tam děla – prostě je ničili. To byly strašné rány. Pak přišli vlasovci a pak už Němci byli pryč a přišli Rusové. Přímo tady se žádné boje nevedly, jen před koncem války došlo k bombardování německého velení spojenci. My jsme to chtěli vidět, a tak jsme si vylezli Nad horu. Letadla nalétávala od západu přes nás a my jsme bleskově mazali dolů.

Rusové se usadili v domech na Brunšově, ale nebyli tu dlouho, a potom už se vraceli místní lidé, kteří byli vysídlení. Můj strejda Ondřej Janoušek z Brunšova byl s celou rodinou i s dobytčím ve vagoně v Davli a čekali, až se tady uvolní jejich chalupa. Moje maminka byla tak výbojná, že šla za ruským velitelem, mluvila s ním německy a přesvědčila ho, aby jim chalupu uvolnil – to bylo někdy v polovině května. Tou dobou tady ještě moc lidí nebylo zpátky. Pamatuju, že sousedé Červenkovi už ano. Já jsem sem na Brunšov přišel ze Štěchovic hned v květnu. V domě byly vojenské umývárny, betonové žlaby se musely vybourat.

Záhy sem přišla československá armáda – někdy v květnu, v červnu – a ta hlídala most a elektrárnu.

Konec války byla dost strašlivá doba. Prosycená nenávistí. Nazval bych to poválečným běsněním. Mezi lidmi bylo spousta nenávisti, a to nejen vůči Němcům. Byli zabíjeni i nevinní lidé, které označili za kolaboranty. V Praze na Pankráci se konaly hojně navštěvované veřejné popravy. A jak lidi mluvili..., děsivé to bylo. Vlastně to vybuchlo, když už nebylo proti čemu. Byla to prostě děsná zkušenost.

Až koncem roku 1945 a v roce 1946 se situace pomalu začala uvolňovat. Postupně se sem dostávaly různé kulturní záležitosti, jako například americké filmy, začaly vycházet časopisy pro mládež Junák a Rychlé šípy. Vždycky, když jsme sem v sobotu z Prahy jeli, tak jsme si kupovali na nábřeží nové vydání těchto dvou časopisů. Jezdili jsme do Štěchovic od Palackého mostu a cestou jsme si je na parníku četli. V neděli jsme se vraceli do Štěchovic, pěšky do Davle a vlakem do Prahy.

Po studiích jsme se s mojí ženou Haničkou usadili v rodném domečku mé mámy na Brunšově. Postupně jsme si zřídili u domu každý svou keramickou dílnu a já v té své stále ještě pracuji.

(Pokračování příště.)

Ze vzpomínek Evy Pšeničkové

Hospodu i s řeznictvím můj otec vystavěl do roku 1941 a moje maminka se sem na Brunšov v tomto roce přivdala. V roce 1943 se jim narodila dvojčata Zdenka a Karel a byli ke konci války vystěhovaní ve Štěchovicích u Chotů, to je dneska vedle pana Dyntara. Na Brunšově byli vystěhovaní snad všichni. V hospodě se ubytovali němečtí důstojníci a v tanečním sále byla vojenská škola. Proto se rodiče mohli vrátit zpět a maminka jim musela vařit z přídělů, které vojáci dostávali. Tam, kde je filmový archiv, bylo gestapo a taky autoopravna. Pod nimi stály ubikace, kde bydleli vojáci, kteří se v hospodě školili.

Vojáci si jednou někde sehnali prase a dali si ho k tátovi rozporcovat, aby ho později mohli sníst. Jenže gestapo na to přišlo a hnalo tátu od hospody po schodech až ke kanceláři u dnešního filmu a tam ho zmlátili. Měl spoustu podlitin a vyražené zuby. Až po čase se ukázalo, že mu ukopli ledvinu, vnitřní zranění se po nějakém čase opouzdřilo a v zádech se mu udělal obrovský absces.

V této době maminka zjistila, že je znovu těhotná. Měla doma dvě dvoutelé děti, musela se starat o hospodu a pak i o tatínka, bála se, že to nezvládne, a tak se vydala do Prahy do nemocnice ukončit těhotenství. V Praze došlo tou dobou k náletu, všechny lidi z ulic zahnali do sklepů a zůstali tam až do večera. Pak už maminka nikam nešla, vrátila se domů a rozhodla se dát dvojčata ke svým rodičům do Stranného, kde zůstali celý rok.

Na konci války Němci most podmínováli a jeden z důstojníků rodičům řekl, ať utíkají pryč, tak utekli do Kocáb. Most nakonec odminoval jeden pán z Hradištky, takže nevybouchl, ale než se rodiče stačili vrátit, tak se do hospody dostali ze Štěchovic lidi, kteří začali rabovat. Co nemohli pobrat, nasypali na hromadu a zničili. Způsobili obrovskou spoušť. I jinde na Brunšově se rabovalo, než se lidi stihli vrátit.

V říjnu 1945 tatínka operoval v Motole pan profesor Niederle a maminka šla do porodnice, kde jsem se narodila já. Přímo tam jí přišli říct, že tatínek umírá. Nakonec přežil, jizvu měl zepředu od břicha až pod levou lopatku. Když tatínka po náročné operaci zbědovaného přivezli domů, musela maminka všechno zvládat sama. Byla ráda, že je o dvě dvoutelé děti postaráno. Postel tatínkovi přistavili ke kamnům a vedle ní byla moje postýlka. Tatínek vážil 47 kg. Maminka byla nesmírně statečná a všechno zvládla překonat. Přes UNRU se jí podařilo sehnat nějaké vitamíny a taky grepovou šťávu, kterou mu doporučil pan profesor. A tak se z toho tatínek postupně a pomalu jako zázrakem dostal.

Co to ale dalo práce a úsilí, aby rodiče zase mohli začít normálně žít. A pak to všechno komunisti ukradli! Rodiče zůstali bydlet ve svém domě, ale museli platit nájem! Ty krivdy, co se staly, už nikdo nenapraví.

Žáci zaznamenali příběh pamětnice

Žáci se letos zapojili do vzdělávacího projektu „Příběhy našich sousedů“ organizace Post Bellum, který přibližuje mladší generaci události 20. století skrze osobní příběhy pamětníků. Místní tým pod vedením paní učitelky Jitky Minaříkové se setkal s pamětnicí Emilií Rezkovou z Pikovic, zaznamenal její vyprávění a zpracoval jej do videoreportáže.

Výstup je dostupný na stránkách www.pribehynasichsousedu.cz, kde bude mít široká veřejnost možnost nahlédnout do práce mladých dokumentaristů. Děti si v projektu osvojily nejen technické dovednosti, jako je práce s diktafonem a příprava scénáře, ale také rozvíjely komunikační schopnosti – naučily se vést rozhovor, projevovat empatii a respekt. Projekt tak nejen oživuje historii, ale propojuje generace a pomáhá uchovávat důležité vzpomínky.

Vyvrcholením byla slavnostní prezentace všech žákovských týmů, která proběhla 9. dubna v CVA klubu junior v Praze-Pisnici. Akce byla přístupná veřejnosti a nabídla jedinečnou příležitost poznat příběhy místních pamětníků očima dětí. Publikum tak nejen podpořilo mladé tvůrce, ale zároveň se inspirovalo jejich pohledem na naši společnou minulost.

Blanka Charvátová
koordinátorka projektu Příběhy našich sousedů

Pojedeš do Brightonu! Tak to je fakt dobrej vtip.

Fakt jo? Mimochodem, tohle slovní spojení v Anglii NIKDY nepoužívejte! Fakt! Je sice pravda, že v poslední době jsem angličtinu suploval často, ale při reálném zhodnocení úrovně své angličtiny mi vyrazil pot na čele a hlavou letěla myšlenka, že to je joke.

S blížícím se 2. březnem mi začala chodit spousta divných zpráv, na stole se mi objevila kapesní lékárníčka a bedna plná léků s polepem „Zdravuška Andrejka“. Jde do tuhého. Zdravotník výpravy je vybaven, poučen a... jedno krásné nedělní odpoledne vybírá na parkovišti dotazníky o zdravotní způsobilosti dětí. A co hůř, seznamuje se s nebohými rodiči, kteří mu na týden předávají do péče své děti, celých třicet jedna zlatíček. Na autobusu si všímám nápisu „Enjoy Europe – travel with love“. Tak si to tedy jedeme užít!

Mávání rodičům, mobily do ruky a go west! Cesta na trajekt do Calais utekla celkem svižně, vzhledem k přítomnosti USB zásuvek v autobuse, i poklidně.

O jediné vzrušení a všeobecný hlahol se postaral svým hlasitým chrápáním zdravotník.

Místní výrostci byli přívětiví, plivnutí z okna na rameno je v pohodě. Normany zde kdysi vítali luky a šípy.

Snad to nikdo nezdokumentoval. Trajekt byl krásný, nový, člověk by řekl, že je někde v restauraci na nábřeží. Někteří to měli trochu jinak. První poučení pro zdravotníka, batoh s lékárníčkou a kine-drylem měj stále u sebe, tohle není vojenské cvičení, sedm procent ztrát není dovoleno! Dover nás ráno přivítal svými křídovými skalami a typickou anglickou mlhou. Legendy nelhaly!

Den po dni

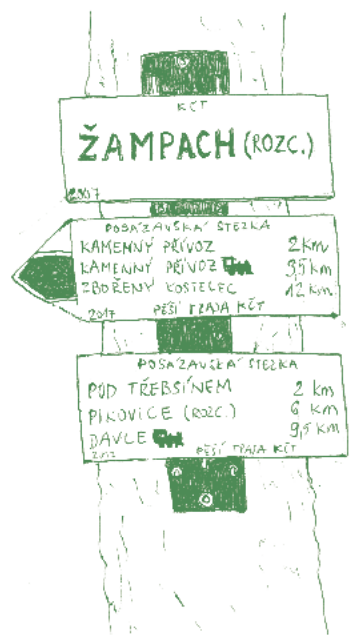
Monday. Celý den v Brightonu. Navštívili jsem Mořský svět, Královský pavilon,

prošli se po městě uličkami The Lanes a večer jsme z brigtonského mola sledovali západ slunce. Přejíždíme do městečka Bognor. To už nervozita dětí stoupala. Jde se do rodin. Přežijeme? Přežili všichni a z prvotních reakcí se dalo vyporozovat, že si to snad i užívají.

Tuesday. Dopoledne, stejně jako další dva dny, škola a výuka angličtiny, odpoledne jedeme poznávat krásy jižní Anglie. V Portsmouthu na nás čekala HMS Victory, loď admirála Nelsona, Spinnaker tower s výhledem na přístav a impozantní letadlovou loď HMS Queen Elizabeth. Večeře (chálka) v Burger king a byli jsme za hvězdy (sigmy).

Wednesday. Dopoledne ve škole Romeo a Julie. Odpoledne Hastings s návštěvou Smugglers caves, pašeráckých jeskyní a následnou prohlídkou starobylého městečka. Tradiční fish and chips ochutnali všichni, kteří dokázali odehnat dotírající racky.

Thursday. Ve škole rozdávají osvědčení a všechny moc chválí. Ono tedy slyšíme chválu ze všech stran, koordinátorka pobytu v rodinách nám předává samé pochvaly. I řidiči, se kterými jsem uby-

...tován, se vyjádřili, že s touhle skupinou máme nějakou moc velkou pohodinu. „Nedržkují, uklízí, zdraví, podšálky vrací a nikoho jste nehledali.“ No, nestěžujeme si... Odpoledne Weald and Downland Living Museum, po našem skanzen, a pak prohlídka impozantní katedrály v Chichesteru a rozchod ve městě. Místní výrostci byli přívětiví, plivnutí z okna na rameno je v pohodě. Normany zde kdysi vítali luky a šípy.

Do Londýna a zas domů

Friday. Brzy ráno proběhlo loučení a jedeme do Londýna! Výhled z Horizont 22 na Londýn, pak pěší okruh po Trafalgar a Leicester square, Soho, Downing street, The New Scotland Yard, Big Ben, Westminster Abbey a Buckinghamský palác letem světem, ale byli jsme tam. Underground, double decker a neplánovaně po malém zakufrování i Upper ground, jsme si zvládli bez ztráty kytičky a i děti máme stále všechny.

Opouštíme metro na stanici North Greenwich, teď už jen trajekt, noční přejezd přes půl Evropy se spícími, unavenými a snad spokojenými dětmi. Za mě, Julii a Natálku musím žákům poděkovat, byli skvělí a dovolili nám si zájezd také užít. Doufám, že pro všechny to byl inspirativní týden plný nezapomenutelných zážitků. Byl jsem s nimi, přes počáteční obavy, opravdu rád. Jsou to chábrři. Fakt jo!

Rudolf Zděnek

Naši školu navštívili studenti z Asie

Po několika letech jsme obnovili spolupráci s agenturou AIESEC a díky tomu jsme v lednu přivítali v naší škole tři studenty ze zahraničí, pro které se Hradištko stalo na týden novým domovem.

Všichni tři studenti žijí v desetimilionových městech, a možná právě proto jim tolik učarovala místní krajina, lidé i způsob života.

Vicky z Taiwanu, Sam z Indie a Zack z Malajsie byli ve škole přijati velmi vřele, jednotlivé třídy si pro studenty připravily speciální tanečky a pozdravy. Naši žáci se naopak dozvěděli o zemích, odkud studenti pocházeli, měli možnost komunikovat v angličtině, spolupracovat při činnostech, jako je vaření či tancování. Sam si s dětmi zahrál indický národní sport

kriket. A osmáci si vyzkoušeli, jaké je být aspoň na chvíli nejen průvodcem a překladatelem, ale také osobním přítelem. Všichni tři studenti žijí v desetimilionových městech, a možná právě proto jim tolik učarovala místní krajina, lidé i způsob života. Po celou dobu byli studenti ubytováni v rodinách, které jim poskytly nejen útočiště, ale především srdečnou atmosféru a bohatý mimoškolní program. Společně jsme navštívili Prahu i pivovar ve Velkých Popovicích. Největším zážitkem však bylo společné lyžování na Chotouni.

Loučení bylo náročné jak pro některé z našich žáků, tak pro studenty samotné. Po týdnu v Hradištku je čekaly další týdenní pobyty na školách v Praze i na Moravě, ale dle jejich slov se jim nikde nelíbilo tolik jako u nás, takže nás ve svém volném čase přijeli opět navštívit.

Rád bych poděkoval všem, kteří se na program jakkoli podíleli, ale obzvlášť chci poděkovat rodinám, které poskytly ubytování – Vondráškovým, Mošovským a Jelínkovým za nezištnou pomoc.

Ondřej Hynek
ředitel školy

Závodnice v disciplíně bikiny fitness

Kateřina Richterová je devatenáctiletá studentka gymnázia žijící v Pikovicích. Závodí v kategorii bikiny fitness, což je odvětví kulturistiky s důrazem na ženskost a zároveň kvalitu svalové hmoty. V listopadu loňského roku vyvrcholilo její závodnické úsilí třemi vítěznými víkendy v kategoriích juniorek a žen.

Kateřina se původně věnovala akrobatickému rokenrolu, následně přešla k trénování dětí. S posilováním začala ve sportovním centru Spirit v Davli, kde se v současnosti setkává také se svými klienty. Nedávno totiž absolvovala trenérský kurz a složila zkoušky na fitness trenéra, kde se zabývala vedle principů tréninku prací s klienty, výživou a také psychologií a anatomií. „Každý člověk je jiný a to mě na tom tak baví,“ říká. „Každý má jinou stavbu těla a každému vyhovuje úplně jiný cvik. Takže se to nedá jen okopírovat. Samozřejmě základem je fyzika, a když chce někdo zhubnout, musí být v kalorickém deficitu. A naopak. Ale musí mít adekvátní trénink a přizpůsobenou stravu.“

Příprava na závody

V tomto sportu se „hraje“ především s tělesnou kompozicí, je potřeba udržet co nejvíce svalové hmoty a mít co nejnižší procento tuku. „Při omezeném množství energie jste hladoví, zhoršuje se paměť a do toho se máte učit, věnovat vztahům v rodině, odvést 100% trénink... Před podzimními závody jsem začínala v srpnu rovnou dietou, takže jsem shazovala tuk. To trvalo zhruba tři měsíce. Dieta i trénink se pravidelně upravovaly,“ vypráví Katka. „I když jsem zvyklá dost intenzivně cvičit, tak to pro mě bylo hodně náročné, byla jsem „vyšťavená“ a bylo to na mě vidět. Ale zároveň mi v té dietě bylo docela dobře, protože se skládá hlavně z čistých potravin s minimem průmyslově zpracovaných. Stojí na kvalitních zdro-

jích bílkovin, sacharidů a tuků a tělu to spíš prospívalo.“ V době intenzivní přípravy trénovala 5x týdně a postupně přidávala i posing (nácvik postojů) s trenérkou Evou Budinskou, za kterou jezdí do Padera Gymu v Praze – Libuši.

Na samotné soutěži šestičlenná porota posuzuje soutěžící z hlediska dojmů, formy, sebevědomí. Ideálem v tomto sportu je mít co nejužší pas (X-shape), širší ramena a zadek. Porotci hodně sledují vyrysovanost svalů, které lze docílit správnou stravou a vhodným kardio cvičením.

Taneční zkušenosti jsou výhodou

A jaké jsou Katčiny přednosti v tomto sportu a čím porotu zaujala? „Taneční přípravou z minulosti jsem získala velkou výhodu v obratnosti a ladnosti pohybů,“ vysvětluje. Zajímalo mě také, zda není Katce nepřijemné vystupovat v plavkách, když je při vystoupení posuzováno její tělo. „Myslím si, že spousta závodnic s tím problém má, ale mně to nevadí. Vnímám to jako sportovní disciplínu.“

I v období, kdy již není v dietě a jen udržuje svou kondici, mívá 5 tréninků týdně. Po období závodů následuje reverzní dieta, při níž se tělo postupně přizpůsobuje vyššímu příjmu, aby závodnice nenabraly moc tuku a aby se metabolismus adaptoval. I tak se Katka snaží při stravování zaměřovat na „čisté“ potraviny a dostatek bílkovin a kvalitních sacharidů. Výživu některých lidí kolem sebe vnímá jako mnohem nezdravější než to, co podstupuje během přípravy na závody.

Rizika fitness sportu

Katka nepovažuje fitness sport za příliš zatěžující pro organismus, který je ještě ve vývinu. Mezi jeho rizika radí nesprávnou techniku cvičení či špatně nastavenou dietu. Není závodník ohrožen anorexií či ortorexií? „Určitě to může být nebezpečné a nedoporučila bych to člověku, který již měl problém s poruchou příjmu potravy. Je nutné uvědomit si, že je to sport a že období, kdy jste ve vrcholné formě, není udržitelné dlouhodobě, je to dlouhodobý stres. Tělo se potřebuje dostat do pohody. Proto je důležité mít blízko sebe zkušeného trenéra. A naštěstí mám rodiče a sestru, kteří mě podporují. Sestra navíc také sportuje (je úspěšnou judistkou) a připravujeme se společně, i když máme odlišný typ tréninku.“

Katka má naplánované další závody až na podzim, takže začne další přípravu až od června. Aktuálně se soustředí na složení maturitní zkoušky a připravuje se na přijímací řízení na lékařskou fakultu, obor všeobecné lékařství. Jako náhradní plán má připraven obor nutriční poradce, jenž úzce souvisí právě s fitness sportem.

Klára Budilová

Club RNR Marko pořádá Mistrovství ČR

V loňském roce jsme si jako oddíl zažádali společně s klubem Hes Rock, se kterým úzce spolupracujeme, o pořadatelsví soutěže v akrobatickém rokenrolu. To nám bylo Českým svazem akrobatického rock and rollu schváleno a k našemu velkému překvapení soutěž získala statut nejen mezinárodní nominační soutěže, ale také MČR kategorie Žáci.

Soutěž se uskuteční 24. května 2025 v Novém Městě na Moravě, kde jsme sehnali krásnou novou a pro tento sport vyhovující halu. Zároveň zde máme dobré kontakty a zvládneme tak zajistit i velmi dobré podmínky pro pořadatele a funkcionáře soutěže.

Na soutěži nás budou reprezentovat všechny děti z našeho oddílu v kategoriích od nejmenších dětí přes juniory, Couple dance show, formace a dua, až po dospělou kategorii Main Class Contact style. O titul Mistra České republiky budou bojovat naši žáci Filip Štěpánek s Emmou Slezákovou a Matěj Jan Stříhávka s Beatou Bartošovou.

Nyní již pracujeme na tom, aby soutěž splňovala všechna kritéria, která má mít, domlouváme sponzory a věcné ceny pro soutěžící, obstaráváme vybavení pro taneční scénu, občerstvení a plánujeme program celého dne. Bude to jízda, na kterou se moc těšíme, a věříme, že se nám podaří soutěž uskutečnit tak, jak si představujeme. Bude to pro nás nová zkušenost a pro děti velký zážitek. Všem našim závodníkům budeme držet palce, aby dosáhli co nejlepšího výsledku.

Děkujeme obci Hradištko, která naši soutěž významně finančně podpořila, a díky níž jsme se mohli naplno pustit do práce. Moc si takové podpory vážíme.

Za Club RNR Marko
Martina Marková

Podzim a zima ve Vltavanu

Spolek Vltavan Štěchovice se hrdě hlásí k dlouholetým tradicím spjatým s životem na řece Vltavě. Vorařství je zapsáno na seznamu UNESCO jako kulturní dědictví. Členové spolku pořádají kulturní a společenské akce a řady dalších se účastní. Budou i důležitou součástí celoročního projektu „Vltava slavná a splavná“.

Místní akční skupina Brdy-Vltava uspořádala dvoudenní výjezdní akci Společně za inspirací – Sousedská tour po projektech. Mezi účastníky zájezdu byli zastupitelé mnoha obcí i pracovníci Státního zemědělského intervenčního fondu, který poskytuje podpory v rámci Programu rozvoje venkova. Na programu byla přednáška kronikářky Vltavanu sestry Jelínkové a prezentace spolku sestry Novotné. Všichni obdivo-

vali naše kroje a měli řadu zvědavých dotazů. Potěšilo nás, co následně napsali do zprávy o své exkurzi: „Bylo inspirující slyšet, jak tyto lidé vkládají do své práce srdce a nadšení, zachovávají a předávají tradice, které přinášejí kulturní hodnoty do života regionu.“

Vltavan v pořadu Zázraky přírody

První čtvrtletí nového roku je dobou plesů a valných hromad vltavanských i sprátených spolků, z nichž žádného nevynecháme. Každým rokem zajistíme účast našich delegací na devíti valných hromadách a šesti plesech. Z toho je zřejmé, že v té době není jediný víkend, kdy bychom nenavštívili jednu či dvě akce. Dne 18. ledna odvysílala ČT1 v soutěžním pořadu Zázraky přírody záznam ze stavby dvou vorových tabulí, které stavěli Vltavané pro oslavy 120 let Dělnické besedy Havlíček v Řevnicích. První únorový den pořádal Vltavan svůj 127. Vlt-

tavanský ples, na němž se dražilo sele. Vltavan jako každoročně aktivně spolupracoval na pořádání masopustního veselí ve Štěchovicích.

V roce 2025 si česká i světová veřejnost připomene 150. výročí od prvního uvedení symfonické básně Bedřicha Smetany „Vltava“. Česká republika k tomuto výročí připravila celoroční projekt Vltava slavná a splavná. Projekt vede Národní památkový ústav a má připomenout význam této řeky jako národního symbolu. Součástí projektu je vytvoření a trvalá podpora tzv. Vltavské cesty. Význam projektu má vést k vyhlášení Vltavy jako Evropské kulturní cesty a následně v budoucnosti k docílení zapsání mezi Kulturní stezky Rady Evropy. Vltavanské spolky nemohou zůstat stranou a budou se snažit přispět svým dílem k tomuto projektu.

T. Jelínková
kronikářka Vltavanu Štěchovice

Hasiči během uzavírky mostu obstáli

„Hasičina“ je nevyzpytatelný obor. Jsou období, kdy přichází jeden výjezd za druhým, a pak zase období, kdy je o poznání klidněji – a právě takové byly pro JSDH Hradištko i uplynulé zimní měsíce, ačkoliv o nějakém „leháru“ se úplně mluvit nedá.

S příchodem chladnějšího počasí a probíhající topnou sezónou jsme museli hasit několik požárů. K prvnímu jsme vyjeli 8. října a šlo o požár sklepa v rodinném domě, který naštěstí nenapáchal nějaké výraznější škody. U tohoto případu se naplno projevila špatná dopravní situace v okolí naší obce, neboť na vyslané posily, které k nám mířily až přes daleké Krhanice, jsme čekali skutečně dlouho. K dalšímu požáru jsme vyjeli 16. prosince do Třebsína, ale šlo o planý poplach. Následoval požár sazí v komíně domu v Pikovicích 27. prosince a požár rodinného domu v Hostěradicích 1. ledna, kde byl dokonce kvůli počtu nasazených jednotek vyhlášen II. stupeň poplachu. Vyjžděli jsme též k dopravním nehodám. U případu ze dne 7. října se naštěstí jednalo jen o omylem zmáčknuté tlačítko eCall. O poznání náročnější zásah nás čekal 26. listopadu, kdy se do příkopu

u silnice č. II/106 převrátil návěs traktoru převážející fekálie. Nejen že bylo nutné použít velké množství techniky, ale zásah si vyžádal i úplnou uzavírku jediné příjezdové cesty do Hradištka. O další nehody se postarala ledovka a náledí. Časně ráno se dne 6. ledna srazil na zledovatělých kostkách v Pikovicích autobus se sanitkou, což podstatně ztížilo cestování mezi Hradiškem a Pikovicemi. K nehodě způsobené povětrnostními vlivy jsme vyjžděli též 11. ledna k osadě Šejtovka. Při zbývajících dvou zásazích jsme zachytili únik nebezpečných látek na silnici u školy (8. prosince) a transportovali pacienta z Posázavské stezky (1. února).

Shrnutí výjezdů za rok 2024

V minulém roce si naše jednotka připsala celkem 53 výjezdů (toto číslo má v porovnání s předchozími roky jednoznačně stoupající tendenci). Konkrétně se jednalo o 13 požárů, 10 dopravních nehod, 10 záchran osob nebo zvířat, 14 technických pomocí a 6 úniků nebezpečných látek. Jednotka strávila na výjezdech celkově více než 70 hodin a v 73 % případů byla na místě jako první (převážná část událostí se totiž odehrála na území obce). Pokud bychom měli uplynulý rok zhodnotit z hlediska našich dojmů, zaznělo by zhruba asi toto: převážnou část

roku jsme se věnovali činnosti v rámci JSDH s vědomím, že pokud se něco stane, bude to do značné míry na nás, neboť jakákoliv další pomoc byla kvůli uzavěře mostu Dr. E. Beneše poměrně vzdálená. V tomto směru hodně pomohlo zřízení výjezdového stanoviště zdravotnické záchranné služby přímo v Hradištku, za což patří obci velké poděkování (koope-raci se záchranáři jsme zahájili hned od začátku v přátelském a profesionálním duchu). Během této doby jsme se snažili pro zachování akceschopnosti udělat maximum, ačkoliv jsme se potýkali se skutečností, že řada z nás pracuje mimo obec a v případě potřeby nemůže dojet a zapojit se do zásahu tak rychle jako dřív. A i když všechny tyto komplikace přinesly celou řadu obtíží i vypjatých situací a kladly větší nároky na skloubení soukromého, pracovního a hasičského života, celkově lze konstatovat, že jsme do značné míry obstáli, neboť se nám podařilo vyjet ke každé události a plnit úkoly, které se od nás očekávají.

Zdeněk Prošek

Pampeliška jako plevel i léčivka

Je pampeliška totéž co smetanka? A kvete na jaře, nebo až do podzimu? A je to plevel, nebo důležitá léčivka? Co všechno se z ní dá připravit a na jaké neduhy? Pojďme se v následujících řádcích podívat těmto rostlinám na (lví) zoubek.

Dnes budu povídat pohádku o česko-slezském az-Nohovi, který vyšel se svým chytrým telefonem na starší naučnou louku. U každé rostlinky byla cedulka s jejím jménem. Bylo na jaře, rostlinky bujně kvetly. U jedné byl nápis „Smetanka“. Uplynulo pár týdnů a az-Noh šel znovu na louku. Bylo horké léto, rostliny již tak bujně nerostly. U jedné, podobné té jarní smetance, našel cedulku „Pampeliška“. Zeptal se proto svého chytrého telefonu vybaveného umělou inteligencí: „Jaký je rozdíl mezi smetankou a pampeliškou?“ Moudrý telefon odpověděl příjemným hlasem dívky: „Žádný. Jsou to synonyma.“ Na zahradě se setkal s dědou jménem od-Alv. Ve snaze ukázat dědovi, že i telefon jej na slovo poslouchá, položil mu tu otázku. Děda poznamenal, že je to

nepravda. Smetanka má vědecké jméno „*Taraxacum*“ a pampeliška „*Leontodon*“. Jsou to dvě různé rostliny. az-Noh projevil údiv, že od-Alv je již druhou pohádkovou bytostí, kterou potkal, s tímto názorem. Tím prvním byla jeho dobrá víla, dlouholetá učitelka na základní škole an-Na. A tak vznikla nová otázka: „Má ten chytrý telefon pravdu, nebo ne?“ Konec pohádky. Přejdeme na skutečnou louku pomocí soudobých citátů: Rok 1979. Na louce i jinde roste několik druhů rodu pampeliška (*Leontodon* L.) Například podzimní a srstnatá kvetoucí v červnu až v říjnu. Z hlediska zemědělce je to plevelný druh, při poranění bíle mléčící, lidově nazývaný púpavec, pléska, púpava, pumpava, kačinec a jinak. Je u nás hojně rozšířená, ale jako luční či pastevní plevel celkem bezvýznamná, protože je malá – do sena se prakticky nedostane. Na společném stanovišti se často zaměňuje, zejména ve stavu listových růžic, se silně mléčícím plevem smetankou lékařskou. Na jaře roku 1984 po odkvětu podbělu pan učitel Karel Patočka povídá: „Když jsem uslyšel málo melodické frkavé

zvuky, hned jsem pomyslel na smetanky. A nemýlil jsem se. Chlapec, který tyto zvuky vyluzoval, svíral v ústech zelenou trubičku a ta nemohla být z ničeho jiného než z květního stvolu smetanky lékařské (*Taraxacum officinale*), jedné z nejprvnějších rostlin, které ohlašují jaro.

„Copak to máš?“ zeptal jsem se přesto chlapce, abych ho vyzkoušel.
„Přece pampelišku,“ odpověděl mi, aniž vytáhl trubičku z úst.
„To jsem si mohl myslet,“ řekl jsem nespokojeně. „Ani jeden z vás kluků nerozezná pampelišku od smetanky.“
„Co má být?“ podivil se chlapec. „Tohle je pampeliška.“
„Není to pampeliška, ale smetanka.“
Nedůvěřivě se na mne podíval.
„Teče z ní smetana?“ předešel jsem jeho námitky.
Kývl hlavou. „Když má smetanu, tak je to smetanka. A krom toho pampelišky pokvetou až v létě a na podzim.“

„Smetanka (*Taraxacum* Zinn.) roste u nás v několika druzích a varietách. Nejrozšířenější a nejznámější je smetanka lékařská pravá (*T. officinale* ssp. *officinale*). Obecně se jí říká – pampeliška. Kvete v dubnu až v červenci. Smetanka vyrůstá až do výšky 50 cm.“
Tyto texty používají českou terminologii podle díla Josefa Dostála „Květena ČSR“, která vyšla v r. 1950. Pan profesor Dostál se dožil i roku 1989, kdy vydal v nakladatelství Academia Praha obsáhlé dvousvazkové dílo „Nová květena ČSSR“. Zde k rodu „*Leontodon*“ přiřadil český název „máchelka“ a k rodu „*Taraxacum*“ přiřadil český název „pampeliška“ („smetanka“). A je po problému z pohádky – jméno smetanka vypustíme, na její místo přesuneme pampelišku, místo pampelišky napíšeme máchelka. Jasně! Co se v mládí naučíš, ve stáří je ti to na obtíž.
Internetová Květena ČR uvádí: „Tato pampeliška se často uvádí pod starším jménem smetánka lékařská. Označení *Taraxacum officinale* je však pro stře-doevropské pampelišky nevhodné, protože takto se označují severské druhy

pampelišek. Z tohoto důvodu ponecháváme u této pampelišky starší název pampeliška lékařská s vědomím určité nepřesnosti v názvu. Správně bychom měli uvádět název pampeliška sekce *Ruderalia*.

Jméno *Taraxacum* pochází od arabského lékaře Ibn Sina-Avicenna (980–1036). Odvozen je z řeckého *taraxis* = zánět očí a *akeomai* = léčit, jelikož štáva z pampelišky se používala k léčení očí. Pampeliška patřila od pradávna k přípravě jarních salátů. V Německu, v Itálii a ve Francii se dokonce k tomuto účelu pěstuje. Její listové středy se bělí pěstováním ve tmě. Podobně se využívají i její kořeny. Jsou cennou zeleninou pro diabetiky pro svůj obsah polysacharidu inulínu místo škrobu. Květy poskytují pro včely sice málo nektaru, o to víc však cenného pylu. I dnes mnozí vyrábí med z pampeliškových květů. Z kořene lze po usušení, upražení a rozemletí připravit nejen bezkofeinovou náhražku kávy, ale též pampeliškovou mouku. Z nerozvinutých poupat lze naložením do octa a soli připravit tzv. kapari chudých. Za zmínku stojí, že pampeliška koksagyz ze Zakavkazska byla pěstována za účelem produkce kačuku. Na jižním Slovensku se vyskytuje ojediněle zplanělá.

Carl Linnaeus pojmenoval roku 1753 pampelišku *Leontodon taraxacum*, ale dnešní jméno rodu je *Taraxacum*. V překladu by to mohlo být „lék na oči“. Ve slovenštině je to „od nepaměti“ *púpava*. V angličtině *common dandelion*, v ruštině *kulbába* nebo *oduvánčik*, v němčině *der Löwenzahn*, ve francouzštině *pissenlit*, ale hovorově „dent-de-lion“. Tento rod obsahuje stovky malých druhů – mikrospecií. Dnešní rod *Leontodon*, v překladu „lví zub“. V češtině *máchelka*, ve slovenštině *púpavec*, ale v angličtině *hawkbit*. Hawk je dravec, bit kousek (jídla), protože se ve středověku v Anglii věřilo, že dravci žerou tyto rostliny, aby si zlepšili zrak. Tento rod se člení do několika málo druhů.

Je otázka z pohádky zodpovězena? Další diskusi ponecháme „pampeliškologům“ a půjdeme se potěšit na zelenou louku. Případně natrhat – nakopat pampelišky pro slepice, aby snášely vajíčka s krásnými žlutými žloutky.

Vladimír Glasnák
Foto: Vojtěch Pavelčík

Zemřel známý hledač pokladů Josef Mužík

V neděli 23. února se pod vrcholem Medníku rozloučili přátelé, spolupracovníci a příznivci s nejznámějším tuzemským hledačem pokladů Josefem Mužíkem, který zemřel 12. února ve věku 76 let.

Josef Mužík se do povědomí veřejnosti dostal díky své nezdolné vytrvalosti a posedlosti, s jakou intenzivně pátral od počátku 90. let po mysteriózním štěchovickém pokladu.

Smrt Josefa Mužíka zasáhla nejen blízké přátele a rodinu, ale také mnoho jeho příznivců a hledačských kolegů. Poslední rozloučení bylo z rozhodnutí rodiny nepřístupné veřejnosti, proto jsme se rozhodli uspořádat vzpomínkovou akci pro širokou veřejnost. Centrem celé akce se stal turistický přístřešek, v němž se na projekčním plátně promítala videa s Josefem Mužíkem. Během celé akce bylo na místě zajištěno občerstvení, teplý čaj, káva, trampská cigára a samozřejmě buřtíky, které Josef Mužík tolik miloval.

Během tohoto roku plánuje Lokace artefaktů z.s. vypsát veřejnou sbírku na pamětní desku nebo pomník na Hradištku s QR kódem odkazujícím na životopis Josefa Mužíka. Mezi naše plány patří i uspořádání 1. ročníku Memoriálu Josefa Mužíka v hledání pokladu.

Josef Mužík miloval život a vše, co činí lidský život krásný a bohatý. Lidé jej měli rádi pro jeho lidství a přirozenost s jakou vystupoval, protože byl prostě jedním z nich. Člověkem, se kterým byla vždycky radost se sejít, popovídat i spolupracovat. I přesto, že se mu nepodařilo štěchovický poklad objevit, stal se Josef Mužík ikonickou postavou mezi hledači pokladů. Jeho neúnavná vytrvalost a nadšení inspirovaly mnoho dalších dobrodruhů a jeho odkaz žije dál mezi příznivci historie a záhad. Je lepší něco zkusit a neuspět, než nezkusit nic a litovat toho. Byl pro nás mužem, který se nikdy nevzdal, legendární hledač i kamarád. Sbohem, Pepo!

Kolegové z Lokace artefaktů

Živá voda pro Hradištko

Pitná voda byla a je zdrojem života pro celé lidstvo na modré planetě, pro život a rozvoj území obce Hradištko a jejích občanů jakbysmet. Patří se poděkovat těm, kteří se nezištně podíleli na tom, abychom na Hradištku měli všichni pitné vody dostatek.

Jsem obyčejný člověk, který se narodil ve Štěchovicích v roce 1940, v době, kdy se při jarním tání sněhu a ledu prohnala původním řečištěm řeky Vltavy povodeň s ledovými krami, zvaná dřenice. Tehdejší problémy s generální opravou štěchovického mostu (protože mimo jiné o ten se opřely nahromaděné ledové kry) mně v současnosti připomněly paralelu s řešením současných neskonalých obtíží občanů týkající se Hradištko a přilehlých obcí.

Později, psal se rok 1985–86, obec Hradištko zápasila s kritickým nedostatkem pitné vody a zásobováním elektrickou

Využil jsem této informace a vysvětlil jsem mu situaci a problém s pitnou vodou pro občany Hradištko, Brunšova a Pikovic, potažmo Štěchovic, Slap, Masečína a Hvozdu.

A světe div se, za čtrnáct dnů jsme s Ing. Kuracinou navštívili generálního ředitele Průmstavu, dále pak Krajské vodovody a kanalizace s J. Listíkem ze Štěchovic) a výsledkem jednání s těmito institucemi bylo, že za čtvrt roku byly připraveny projekty, vodoprávní řízení a stavební povolení na přivaděč pitné vody z vodojemu Ďábel na Petrově do Hradištko. Jednalo se o dvoukomorový vodojem 2 × 600 m³ s technologií úpravy vody. Dále provedení protlaku pod tělesem ČD v zastávce Petrov (Pikovice) a shybkou pod řekou Sázavou. Tento přivaděč je napojen na úpravnu vody „Želivka a.s.“, která se řadí mezi dvě největší úpravy v Evropě co do kapacity upravovaného množství vody. V ČR zásobuje Prahu a Středočeský kraj. Tento přivaděč a zdroj pitné vody je rezerva i pro budoucí generace občanů uvedeného území a je doplněním vybavenosti (infrastruktury obce) pro další rozvoj.

Nevím, jak dlouhou dobu zde budu, ale doposud nikdo výše uvedeným pánům nezaištnou a významnou pomoc v zásobování vodou v naší obci nepoděkoval. Oba pánové si jistě dodatečné poděkování a připomenutí zaslouží.

František Hřebík

Ples na téma První republika

SLOVAN A HASIČI HRADIŠTKO
POŘADAJÍ SPOLEČNOU AKCI

DĚTSKÝ DEN

1.ČERVEN 2025
od 14 HODIN

V ZAHRADĚ ZA HASIČSKOU ZBROJNICÍ

VSTUP-ZDARMA

SOUTĚŽE PRO DĚTI - SKÁKACÍ HRAD
OBČERSTVENÍ ZAJIŠTĚNO

Hudební skupina SEJKORY a obec Hradištko zve na

Opravdový folkový DÝCHÁNEK

aneb piknik s písničkáři

Saša NIKLÍČKOVÁ
Petr BROUSIL
Michal SEDLÁČEK
Vlád'a ŠUNDA

Sobota 28.června 2025 od 18:00 hodin,
nádvoří "Účko" zámeckého areálu
Hradištko pod Medníkem

Co si přineseš, to si vypiješ, sníš, uklidiš
Co si přineseš, na to si sedneš, lehneš, pod tím se schováš.
Za dobrovolné vstupné můžeš poslouchat, zpívat, tleskat,
jásat,smát se, šířit dobrou náladu, odhánět komáry.

OBEC HRADIŠTKO SI VÁS DOVOLUJE POZVAT NA

HRADIŠTSKOU POUŤ

V CENTRU OBCE - LUNAPARK TRÍŠKA - POUŤOVÉ ATRAKCE

11. - 15. června 2024

HASIČSKÁ ZÁBAVA POD ŠIRÝM NEBEM
20⁰⁰ - 3⁰⁰

14. 6. AREÁL HASIČSKÉ ZBROJNICE

ODPOLEDNÍ PROGRAM – 15⁰⁰ – 19⁰⁰

★ PETR URBÁNEK
V PAUZÁCH VYSTOUPENÍ TANEČNÍKŮ

VEČERNÍ PROGRAM – 20⁰⁰ – 2⁰⁰

★ LUCIE REVIVAL – 20³⁰ – 22⁰⁰
★ BIG ROCK – 22³⁰ – 2⁰⁰

PIVO BUDEME TOČIT I DO VAŠICH PŘINESENÝCH SKLENIC
OBČERSTVENÍ ZAJISTÍ PO CELOU SOBOTU HASIČI

Diakonie Broumov
ve spolupráci s OÚ HRADIŠTKO
pořádá v sobotu 31.5.2025 - v době 14. - 17.00 hod.
ve špýcharu u základní školy

CHARITATIVNÍ SBÍRKA

☐ Více na [www: diakoniebroumov.cz](http://www.diakoniebroumov.cz), www.facebook.com/broumovdiakonie

PROSÍME VŠE ZABALENÉ V IGELITOVÝCH
PYTLÍCH
Nádobí a knihy do krabic

- ☐ Veškeré letní a zimní oblečení (dámské, pánské, dětské)
- ☐ Lůžkoviny, prostěradla, ručníky, utěrky, záclony
- ☐ Látky (minimálně 1m², prosíme, nedávejte nám odřezky a zbytky látek)
- ☐ Domácí potřeby (nádobí bílé i černé, skleničky) zabalené v krabici
- ☐ Vátované a péřové přikrývky, polštáře a deky, peří
- ☐ Obuv – nepoškozená a v párech (svázaných gumičkou)
- ☐ Kabelky, batohy, drobné předměty z domácnosti, dekorace
- ☐ Hračky – nepoškozené a kompletní, také plyšové
- ☐ Menší elektrospotřebiče - i poškozené
- ☐ Hygienické potřeby, drogistické zboží
- ☐ Dětské potřeby (lahvičky, dudlíky...)

VĚCI, KTERÉ VZÍT NEMŮŽEME:

- ☐ ledničky, televize, počítače, matrace, koberce
- ☐ znečištěný a vlhký textil

„Nespouštěj své oči
z hvězd a své nohy ze
země.“

Theodore Roosevelt

